

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Groothandel in
Vlakglas, de Groothandel in
Verf, het Glasbewerkings- en
het Glazeniersbedrijf (BPFV)

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel
in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en
het Glazeniersbedrijf (BPFV)
Akerstraat 92
6411 HD HEERLEN
Telefoon: 088 - 116 2000

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel
onder nummer 41125565

Verslag over het boekjaar 2019

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	5
Verslag van het Bestuur	
1. Meerjarenoverzicht	7
2. Algemene informatie over het pensioenfonds	9
3. Pensioenregeling en verzekerdenbestand	12
4. Bestuursaangelegenheden 2019	14
5. Ontwikkelingen en naleving van wet- en regelgeving	18
6. Goed pensioenfondsbestuur	20
7. Communicatie	26
8. Financiële informatie	27
9. Actuariële informatie	30
10. Integraal risicomanagement	36
11. Beleggingen	39
12. Vooruitblik	44
13. Bestuur en organisatie	45
14. Verslag van de Raad van Toezicht over het jaar 2019	53
15. Reactie Bestuur op verslag Raad van Toezicht over het jaar 2019	55
16. Verslag Verantwoordingsorgaan over het jaar 2019	56
17. Reactie Bestuur op verslag van het Verantwoordingsorgaan	59
Jaarrekening	
Balans per 31 december	62
Staat van baten en lasten	64
Kasstroomoverzicht	66
Inleiding	67
Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling	67
Toelichting op de balans per 31 december	75
Gebeurtenissen na balansdatum	84
Toelichting op de staat van baten en lasten	85
Resultaatbestemming	90
Risicoparagraaf	91

Pagina**Overige gegevens**

Actuariële verklaring	99
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	101

Bijlage

Begrippenlijst	105
----------------	-----

Voorwoord

In dit bestuursverslag en deze jaarrekening geven wij inzicht in en leggen wij verantwoording af over de werkzaamheden, het beleid en de ontwikkelingen bij BPFV gedurende het verslagjaar 2019. Tevens wordt er duidelijkheid gegeven over de financiële positie en de resultaten van het pensioenfonds.

Onzekere financiële situatie

Het Bestuur streeft er naar dat de pensioenen nu en in de toekomst hun waarde behouden. De financiële positie van het pensioenfonds is hiervoor echter niet goed genoeg. Ondanks dat BPFV goede resultaten boekt op de beleggingen en het renterisico is afgedekt voor plusminus 70 procent, is dit niet voldoende om het effect van de dalende rente op te vangen. Daarom hebben wij helaas opnieuw geen toeslag kunnen verlenen. BPFV bevindt zich nog steeds in een situatie dat er onvoldoende buffer is. Daarom is er in 2020 opnieuw een herstelplan ingediend. Dit herstelplan laat zien dat een verlaging van de pensioenen per 1 januari 2021 helaas zeer waarschijnlijk is. Veel hangt af van de ontwikkelingen rondom het nieuwe Pensioenakkoord en de ontwikkelingen in onze financiële positie. Op het moment van schrijven van dit bestuursverslag bevinden we ons midden in de crisis als gevolg van het coronavirus. Hierdoor komt de financiële positie van het fonds verder onder druk te staan. We kunnen nu nog niet overzien wat dit betekent voor onze dekkingsgraad aan het einde van het jaar. Via onze website houden wij u op de hoogte.

Terugverhuizing pensioenadministratie naar AZL Heerlen

In het jaarverslag over 2018 berichtten wij over het besluit van het Bestuur om de pensioenadministratie per 1 januari 2019 te verhuizen van AZL Heerlen naar AZL Amsterdam. Helaas heeft het Bestuur medio 2019 noodgedwongen moeten besluiten deze in gang gezette verhuizing af te breken en de administratie weer terug te verhuizen naar AZL Heerlen. Reden daarvoor was het feit dat AZL, voor ons geheel onverwacht, besloot te stoppen met het administratiesysteem in Amsterdam. Wij betreuren de onrust die dit met zich mee heeft gebracht voor onze deelnemers en voor de werkgevers. De terugverhuizing van de administratie naar AZL Heerlen is inmiddels naar tevredenheid afgerond en de rust is in die zin wedergekeerd.

Toekomst van het pensioenfonds

De toekomst van het pensioenfonds was in 2019 wederom een belangrijk thema. In verband met de continuïteit vindt het Bestuur het van belang om zich te blijven oriënteren op samenwerking met een andere partij en andere mogelijke toekomstscenario's. Dit gebeurt gezamenlijk met sociale partners in de Werkgroep Toekomst. In 2020 zal in de Werkgroep Toekomst nader ingegaan worden op de vraag of het pensioenfonds zelfstandig verder moet gaan en wat mogelijke geschikte samenwerkingspartners zijn. Hierbij wordt ook stilgestaan bij het feit dat er in 2019 na tien jaar onderhandelen een Pensioenakkoord is gesloten. De consequenties van dit Pensioenakkoord zijn nog niet volledig duidelijk, maar kunnen impact hebben op de keuzes voor de toekomst.

Dankwoord

Tot slot bedanken wij iedereen die zich in het afgelopen jaar voor BPFV heeft ingezet. In het bijzonder danken wij bestuurslid Anja van Leeuwen, die is afgetreden per 21 juli 2019, voor haar inzet en betrokkenheid bij ons pensioenfonds.

Met vriendelijke groet,

namens het Bestuur,

Martin Meijer
Onafhankelijk voorzitter

Verslag van het Bestuur

1. Meerjarenoverzicht

	2019	2018	2017	2016	2015
Aantallen					
Aantal werkgevers	408	399	405	403	386
Deelnemers (incl. arbeidsongeschikten)	5.332	5.150	5.094	4.994	5.027
Gewezen deelnemers	15.222	14.859	14.689	14.615	14.246
Pensioengerechtigden	4.262	4.244	4.092	3.956	4.107
Totaal aantal verzekerden	24.816	24.253	23.875	23.565	23.380
Verhouding actieven : niet actieven in %	27	27	27	27	27
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Premiebatens					
Basisregelingen	32.658	32.728	30.595	29.521	23.129
Overgangsregeling VUT	0	-3	-1	343	1.062
Overgangsregeling vroegpensioen	0	0	512	737	934
ANW hiaat	0	0	0	0	952
	32.658	32.725	31.106	30.601	26.077
Feitelijke premie basisregeling	32.658	32.728	30.595	29.521	23.129
Kostendeekkende premie	35.393	33.407	31.813	32.880	28.120
Gedempte premie	27.440	25.872	22.007	23.613	20.806
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.747	-2.434	-2.552	-3.018	-2.922
Pensioenuitkeringen	-11.462	-11.519	-11.236	-10.767	-10.410

	2019	2018	2017	2016	2015
Reglementsvariabelen					
Toetsag actieven per 1 januari in %	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toetsag inactieven per 1 januari in %	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korting op pensioenrechten en -aanspraken in %	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Beleggingsportefeuille					
Aandelen	282.722	197.234	208.045	179.559	185.377
Vastrentende waarden	723.902	569.964	531.121	543.936	482.639
Derivaten	0	2.147	4.374	564	1.973
Overige beleggingen	11	0	0	0	0
Totaal	1.006.635	769.345	743.540	724.059	669.989
Beleggingen VPL-regelingen	0	0	0	12.014	10.499
Beleggingsperformance					
Aandelen rendement in %	25,71	-8,01	15,34	11,49	8,21
Vastrentende waarden rendement in %	18,12	3,24	-3,05	10,32	-0,34
Totale portefeuille rendement in %	20,23	0,28	1,42	9,99	-0,69
Benchmark rendement in %	19,91	0,80	0,89	8,40	-0,19
Z-score	0,43	-0,65	0,37	1,28	-0,56
Performancetoets	1,67	1,56	1,86	2,46	2,07
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Reserves	-42.074	-44.490	-9.741	-51.091	-33.175
Technische voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	1.053.779	871.302	818.789	822.174	720.616
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	2.651	2.250	1.315	498	0
Technische voorziening pensioenverplichtingen voor gemoedsbezwaarden	77	75	70	66	61
Totaal voorzieningen	1.056.507	873.627	820.174	822.738	720.677
Aanwezige dekkingsgraad	96,0%	94,9%	98,8%	93,8%	95,4%
Vereiste dekkingsgraad	112,8%	113,3%	112,1%	112,6%	113,8%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,3%	104,4%	104,4%	104,5%
Beleidsdekkingsgraad	94,8%	98,3%	96,3%	91,3%	97,9%
Reële dekkingsgraad	75,7%	79,4%	77,3%	73,9%	78,4%

2. Algemene informatie over het pensioenfonds

Juridische structuur

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf (hierna: BPFV) is opgericht op 6 april 1959 door de organisaties van werkgevers en werknemers zijnde rechtsvoorgangers van de in standhoudende partijen de Organisatie voor de Vlakglasbranche GBO en de Vereniging van Verfgroothandelaren in Nederland enerzijds en de rechtsvoorgangers van FNV en CNV Vakmensen anderzijds. BPFV is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41125565. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 16 augustus 2018. BPFV is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Op basis van een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling bouwen de werknemers een financiële aanspraak op ten behoeve van de gevolgen van pensionering, premievrije doorbouw bij arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Statutaire doelstellingen

BPFV heeft tot doel het, binnen de grenzen van zijn middelen, verlenen of doen verlenen van pensioenen, uitkeringen en/of andere tegemoetkomingen aan (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en hun nagelaten betrekkingen, die daarvoor in aanmerking komen krachtens de bepalingen van de statuten en reglementen. BPFV voert een beleid dat in overeenstemming is met deze doelstelling.

Missie en visie van het pensioenfonds

BPFV verzorgt in opdracht van sociale partners een solidaire en collectieve pensioenregeling. Het BPFV Bestuur heeft die opdracht aanvaard. BPFV is betrokken bij alle (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en hun nabestaanden en streeft naar een zo goed mogelijk pensioen tegen een aanvaardbare prijs.

BPFV zet zich in om hen met heldere communicatie te ondersteunen bij het maken van verantwoorde keuzes op pensioengebied. BPFV streeft naar een solide, integer en maatschappelijk verantwoord beheer van het belegd vermogen.

Strategie

De aandacht voor pensioen is groot. Het pensioenstelsel gaat in de toekomst veranderen, maar het is nog niet duidelijk hoe de toekomstige pensioenregeling er uit gaat zien. BPFV volgt de ontwikkelingen op de voet.

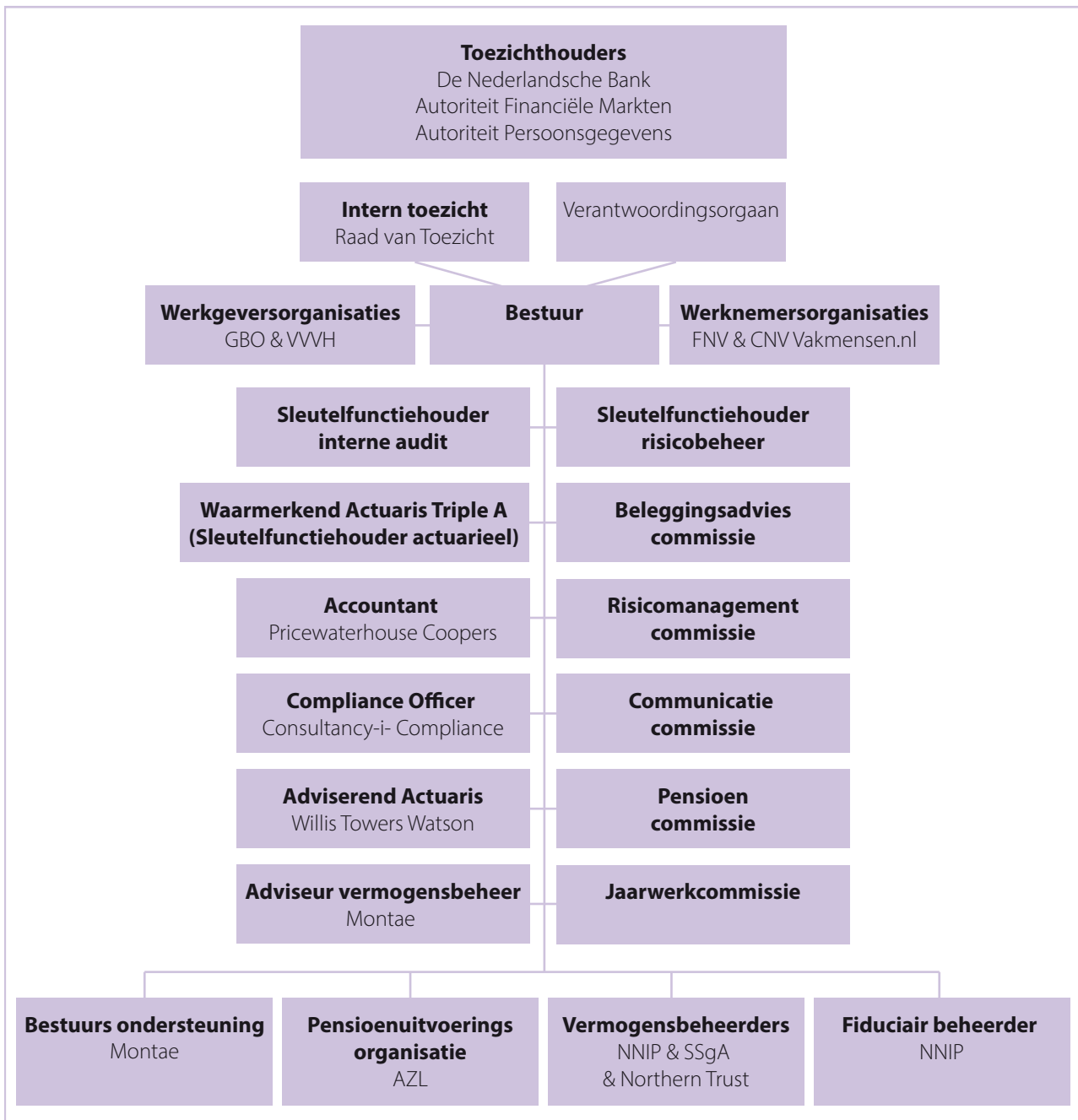
BPFV legt de volgende accenten:

- Het belang van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers staat centraal. Belangen worden evenwichtig tegen elkaar afgewogen. We geven deelnemers inzicht in hun eigen pensioen. Wij informeren tijdig en begrijpelijk over de veranderingen in de pensioenregeling en wij gaan de dialoog aan bij belangrijke besluiten die wij moeten nemen.
- De pensioengelden worden op een solide wijze beheerd. Bij onze ambitie hoort het nemen van risico's. Dat doen wij op een verantwoorde wijze. Ons risicoprofiel is op een kostenefficiënte wijze vertaald in de beleggingsportefeuille.
- De samenwerking met onze partners is goed georganiseerd, kostenbewust en gericht op een hoge tevredenheid bij (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers.
- Wij kijken vooruit en anticiperen op de toekomst. BPFV heeft een verleden met relatief hoge uitvoeringskosten. Het Bestuur heeft in 2018 en 2019 veel aandacht besteed aan uitvoeringskosten, waardoor de kosten substantieel zijn gedaald (zie hoofdstuk 8 "Financiële informatie"). Tegelijkertijd blijven wij ons oriënteren op samenwerking met (een) andere partij(en). Dit doen wij samen met sociale partners in de Werkgroep Toekomst. Deze werkgroep verkent onder begeleiding van de AAVN alle scenario's die voor BPFV relevant kunnen zijn.

De hierboven omschreven strategie bevat de doelstellingen van het fonds. Het Bestuur is van mening dat deze doelstellingen in het verslagjaar 2019 grotendeels zijn gerealiseerd. Daaraan liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

-
- In de beraadslaging en besluitvorming tijdens bestuursvergaderingen worden de belangen van alle bij het pensioenfonds betrokken groeperingen evenwichtig tegen elkaar afgewogen.
  - Belanghebbenden worden tijdig en begrijpelijk geïnformeerd over voor hen relevante onderwerpen, conform het vastgestelde beleid.
  - Het Bestuur is zich continu bewust van de noodzaak tot kostenbeheersing van de uitvoering van de pensioenregeling, en betreft dit aspect altijd in haar besluitvorming. Het kostenaspect is nadrukkelijk ook onderwerp van gesprek geweest met verschillende uitbestedingspartijen. De keuze van het Bestuur om akkoord te gaan met het aanbod van AZL om de pensioenadministratie met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 toch weer onder te brengen bij AZL Heerlen was vooral ingegeven vanwege het feit dat het administratiesysteem van AZL Amsterdam (Lifetime) niet langer werd ondersteund (zie ook Voorwoord en hoofdstuk 4 "Bestuursaangelegenheden"). Bijkomstigheid was dat AZL bereid was een flinke korting te verlenen op de administratiekosten bij een terugkeer naar het administratiesysteem dat door AZL Heerlen wordt uitgevoerd (Compas CM).
  - Helaas heeft de dubbele verhuizing van de administratie, die in 2019 noodgedwongen heeft plaatsgevonden, niet bijgedragen aan de tevredenheid van onze deelnemers en werkgevers. Het Bestuur realiseert zich dit en vindt het bijzonder spijtig. Deze situatie was echter niet te voorzien en onontkoombaar. Zie ook hoofdstuk 4 "Bestuursaangelegenheden 2019".

De organisatie van het fonds in 2019:

3. Pensioenregeling en verzekerdenbestand

De pensioenregeling is overeengekomen door sociale partners en wordt uitgevoerd door ons pensioenfonds. De pensioenregeling is verder uitgewerkt in het pensioenreglement.

Pensioensysteem

De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet en is een middelloonregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald; deze wordt gefinancierd uit de beleggingsrendementen.

Overige kenmerken van de pensioenregeling per 1 januari 2019

- Drempelperiode toetreding: 2 maanden;
- Pensioenrichtleeftijd ouderdomspensioen: 67 jaar;
- Pensioengevend loon: Het vaste jaarloon inclusief vakantietoeslag, vermeerderd met ploegentoeslagen en vaste toeslagen, zoals nader omschreven in het pensioenreglement;
- Maximum loon: het maximum pensioengevend loon is voor 2019 vastgesteld op € 55.927, zijnde de maximum WIA-premiegrens;
- Pensioengrondslag: het (gemaximeerde) pensioengevend loon minus de franchise;
- Franchise: € 13.785 (2019). Het bedrag van de franchise wordt jaarlijks per 1 januari aangepast, waarbij het uitgangspunt is dat ontwikkeling in de AOW-uitkering wordt gevolgd;
- Ouderdomspensioen: jaarlijkse opbouw 1,70% van de pensioengrondslag Partnerpensioen: het partnerpensioen op opbouwbasis bedraagt 70% van het ouderdomspensioen dat de deelnemer zou ontvangen als hij zijn pensioen tot zijn 67-jarige leeftijd bij ons pensioenfonds had opgebouwd. Daarnaast een tijdelijk partnerpensioen dat op risicobasis verzekerd is en maximaal € 15.495,96 per jaar bedraagt en wordt uitgekeerd tot de AOW-leeftijd van de partner.
- Wezenpensioen: bedraagt 14% van het ouderdomspensioen dat de deelnemer zou ontvangen als hij tot zijn pensionering bij ons fonds pensioen had opgebouwd;
- Premievrije deelneming tijdens arbeidsongeschiktheid: bij arbeidsongeschiktheid vindt er premievrijstelling plaats (afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid) voor ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen;
- Toeslagverlening: toeslagen worden uitsluitend verleend als BPFV genoeg middelen heeft. Het Bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de opgebouwde pensioenen en pensioenuitkeringen worden verhoogd. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald;
- Premie: 32% van de pensioengrondslag.

BPFV kent diverse flexibiliseringsmogelijkheden, waaronder deeltijdpensioen, vervroegen en uitstellen van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen en uitrui van partnerpensioen in ouderdomspensioen en andersom.

Verzekerdenbestand

	Gewezen Deelnemers	Pensioen- deelnemers	Pensioen- gerechtigden
Stand per 1 januari 2019	5.150 ¹⁾	14.859	4.244
Mutaties door:			
– Nieuwe toetredingen	868	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-1.098	1.098	0
– Waardeoverdracht	0	0	0
– Ingang pensioen	-23	-81	219
– Overlijden	-9	-44	-131
– Afkoop	0	-21	-32
– Andere oorzaken ¹⁾	444	-589	-38
Mutaties per saldo	182	363	18
Stand per 31 december 2019	5.332²⁾	15.222	4.262

	2019	2018
Specificatie pensioengerechtigden		
Ouderdompensioen	3.136	3.131
Partnerpensioen	1.075	1.026
Wezenpensioen	51	87
Totaal	4.262	4.244

1) In de andere oorzaken zijn alle overige mutaties opgenomen die niet in de opsomming staan, denk hierbij aan bijvoorbeeld expiratie, revalideren/invalideren, wijziging onderneming etc.

2) Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid 240.

4. Bestuursaangelegenheden 2019

In deze paragraaf komen de belangrijkste bestuursaangelegenheden uit 2019 aan bod.

Besluit tot terugverhuizen pensioenadministratie naar AZL Heerlen

In 2018 heeft het Bestuur het weloverwogen besluit genomen om te kiezen voor een transitie van de pensioenadministratie van AZL Heerlen (Compas CM) naar AZL Pensioenfondsservices in Amsterdam (Lifetime) per 1 januari 2019. Belangrijke argumenten bij dit besluit waren kostenbeheersing en flexibiliteit bij toekomstige wijzigingen. Elementen die een strategisch onderdeel vormden van de Samen-Meer-Waard propositie van AZL Amsterdam. In mei 2019 werd het Bestuur van BPFV door AZL geconfronteerd met de mededeling dat Compas CM de enige doelarchitectuur van AZL zou worden. De Samen-Meer-Waard propositie waar BPFV met de overgang naar Lifetime voor had gekozen, wordt door AZL weliswaar gecontinueerd, maar Compas CM wordt ingericht om deze propositie te kunnen continueren. Deze koerswijziging van AZL betekent dat Lifetime op termijn wordt uitgefaseerd en dat hierin door AZL niet verder wordt geïnvesteerd. AZL heeft met BPFV de mogelijkheid besproken om de transitie naar Lifetime op gecontroleerde wijze te stoppen, waarbij de dienstverlening aan BPFV vanuit Compas CM wordt gecontinueerd: een zogenaamd roll-back scenario. De uitvoering van Compas CM vindt bij AZL Heerlen plaats. Omdat AZL zich heel goed realiseerde dat ons fonds door de keuze van AZL in een lastige uitvoeringssituatie belandde, heeft AZL de dienstverlening tegen een extra prijsreductie aangeboden. Onze jaarlijkse kosten per deelnemer dalen de komende jaren daardoor fors.

Na zorgvuldig beraad en een uitgebreide risico-analyse heeft het Bestuur van BPFV besloten gebruik te maken van het aanbod van AZL om met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 de administratie weer onder te brengen bij AZL Heerlen op het administratiesysteem Compas CM. Conclusie van het Bestuur is dat deze keuze bijdraagt aan de beheerste bedrijfsvoering van het fonds en in het belang is van alle belanghebbenden bij het fonds. Dit is mede ingegeven door het feit dat Lifetime binnen enkele jaren komt te vervallen. De roll-back heeft geen gevolgen voor de pensioenopbouw van deelnemers en de pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden.

De reeds bestaande stuurgroep Transitie van het fonds heeft het verloop van de roll-back nauwlettend bewaakt en heeft vastgesteld dat deze zorgvuldig en naar wens is verlopen.

Onafhankelijk onderzoek naar datakwaliteit

Aansluitend aan het besluit tot terugverhuizen van de pensioenadministratie naar AZL Heerlen, heeft het Bestuur besloten om een externe partij, Datatrust, opdracht te geven onafhankelijk onderzoek te doen naar de datakwaliteit van de pensioenadministratie van BPFV zoals die na de roll-back is ondergebracht bij AZL Heerlen. Doel daarvan is te waarborgen dat de datakwaliteit op orde is en vast te stellen dat de dubbele transitie die BPFV in 2019 heeft doorlopen geen nadelige gevolgen heeft op de kwaliteit van de data.

Financiële positie van het pensioenfonds

De dekkingsgraad van BPFV staat al langere tijd onder druk. De financiële positie van het pensioenfonds heeft dan ook het hele jaar de nadrukkelijke aandacht gehad van het Bestuur. Het Bestuur heeft helaas opnieuw moeten besluiten dat er geen toeslag kan worden verleend over de opgebouwde aanspraken tot en met ultimo 2019. Lange tijd was onzeker of er in 2020 een korting zou moeten worden doorgevoerd. Dat bleek gelukkig niet nodig. De situatie blijft echter onverminderd zorgelijk en zal ook in 2020 nauwlettend gevolgd worden.

In 2019 heeft het Bestuur, conform het beleid om de actuariële grondslagen periodiek te toetsen, de de grondslagen voor gehuwdheid, leeftijdsverschil man/vrouw, premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, latent arbeidsongeschiktheid (zieke deelnemers), latent wezenpensioen en niet-opgevraagd pensioen laten onderzoeken door de adviserend actuaaris. Op basis van deze toetsing is besloten (alleen) de grondslagen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (risicopremie) en gehuwdheid (partnerfrequenties) te herijken. De herijking van deze grondslagen had een beperkt positief effect (0,3%) op de dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Implementatie rol fiduciair vermogensbeheerder

In 2018 heeft het Bestuur besloten NNIP per 1 januari 2019 aan te stellen als fiduciair manager inzake het vermogensbeheer van BPFV. Als gevolg van dit besluit is een wijziging van de rolverdeling van de verschillende partijen doorgevoerd. De fiduciair manager adviseert de beleggingsadviescommissie en het Bestuur over de inrichting van het strategisch beleggingsbeleid. Daarnaast heeft de fiduciair manager een coördinerende rol bij de uitvoering van het vermogensbeheer. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de advisering over de aan te stellen uitvoerende vermogensbeheerders, de aansturing en monitoring van deze vermogensbeheerders en het verzorgen van integrale rapportages over het vermogensbeheer. De introductie van de fiduciair manager inzake het vermogensbeheer heeft geleid tot een beperking van de rol van de custodian in de vermogensbeheerprocessen van BPFV. Tevens is de gewenste rapportagestructuur vanuit de fiduciair manager aan het pensioenfonds gestroomlijnd.

Implementatie strategisch beleggingsbeleid

Parallel aan het besluit van het Bestuur in 2018 de governance van het vermogensbeheer aan te passen, heeft het Bestuur tevens besloten het strategisch beleggingsbeleid te aan te passen. In 2019 heeft dit geleid tot een ontrafeling van de vastrentende waarde portefeuille in een zuivere matchingportefeuille en een returnportefeuille. De matchingportefeuille heeft tot doel de waardeontwikkeling van de pensioenaanspraken te volgen. Het doel van de returnportefeuille is een overrendement ten opzichte van de waardeontwikkeling van de pensioenaanspraken te realiseren, ten einde de financiële situatie van het Fonds te verbeteren en zicht te blijven houden op de mogelijkheid van toeslagverlening in de toekomst. De gekozen verdeling van het vermogen over de matching- en de returnportefeuille zorgt voor de optimale afweging tussen de beheersing van marktrisico's en het behalen van extra rendement.

Voor de verdere optimalisatie van de returnportefeuille heeft het Bestuur in 2019 besloten een deel van het vermogen te beleggen in Nederlandse hypotheek. Tot slot heeft het Bestuur, in het kader van het beleggingsplan 2020, eind 2019 besloten de strategische beleggingsmix verder te verfijnen met een allocatie naar obligaties van opkomende landen.

Een samenvatting van het beleggingsbeleid is vastgelegd in de ABTN van BPFV.

Integraal Risicomanagement

Het Bestuur heeft in 2019 veel aandacht besteed aan risicomanagement en de bestuursprocessen rondom governance en de rol van de risicomanagementcommissie, mede in het kader van IORP II. Ook is begin 2019 wederom de integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uitgevoerd en is met ondersteuning van Willis Towers Watson tot nieuw IRM-beleid besloten met onder meer een nieuw risicomanagementdashboard. In hoofdstuk 10 "Integraal risicomanagement" wordt hier nader op in gegaan.

Huishoudelijk reglement

In 2019 heeft het Bestuur een huishoudelijk reglement vastgesteld. Doel van dit reglement is meerledig:

- Het in kaart brengen van de bestuurlijke governance structuur van het fonds.
- Het vastleggen van de taken, verantwoordelijkheden en de werkwijze van de verschillende commissies die BPFV kent en van de onafhankelijk voorzitter.
- Het bevorderen van een soepel lopend besluitvormingsproces.
- Het in kaart brengen van de verantwoordelijkheidsverdeling binnen BPFV in het kader van integraal risicomanagement (three lines of defence).

Beloningsbeleid Raad van Toezicht

De leden van de huidige Raad van Toezicht zijn benoemd per 1 juli 2014. De beloning voor de leden van de Raad van Toezicht is sindsdien niet gewijzigd. Het Bestuur heeft besloten hun beloning met ingang van Q4 2019 te verhogen met de CAO-verhogingen voor de sector Groothandel Vlakglas, die over de periode van 1 juli 2014 tot en met 1 september 2019 zijn doorgevoerd. De beloning van de Raad van Toezicht is opgenomen in hoofdstuk 6 "Goed pensioenfondsbestuur".

Handhaving en aansluitingen

Net als in 2018 is er in 2019 door het Bestuur extra aandacht besteed aan handhaving en het aansluitingsbeleid. Het risico 'geen premie wel recht' is voor een bedrijfstakpensioenfonds een belangrijk risico. Het Bestuur wil dit risico zoveel mogelijk inperken en besteedt daarom veel aandacht aan dit onderwerp in de Pensioencommissie. Het Bestuur heeft tevens beleid vastgesteld voor de beoordeling van gelijkwaardigheid van dc-regelingen in geval van vrijstellingsverzoeken.

Pensioenakkoord en commissie parameters

In juni 2019 hebben het kabinet en sociale partners een principeakkoord bereikt over de vernieuwing van het pensioenstelsel. Veel zaken dienen in de komende jaren door de overheid nader te worden uitgewerkt. Het Bestuur volgt de ontwikkelingen op de voet en heeft in 2019 een studiedag gewijd aan een nadere verkenning van het principeakkoord. Ook voor 2020 staat een studiedag over dit onderwerp gepland en volgt het Bestuur de ontwikkelingen op de voet tijdens bestuursvergaderingen.

Op 11 juni 2019 kwam het advies van de Commissie Parameters naar buiten over de door pensioenfondsen te hanteren parameters voor rendement en inflatie, de scenarioset en de UFR-methode. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft besloten het advies van de Commissie Parameters integraal op te volgen. Dit betekent dat de parameters voor rendement en inflatie per 1 januari 2020 worden aangepast. DNB heeft besloten de voorgestelde UFR-methode te implementeren, maar zal dit niet eerder doen dan op 1 januari 2021. Het Bestuur heeft in kaart laten brengen wat de gevolgen van de nieuwe parameters zijn voor BPFV. De nieuwe parameters houden onder meer in dat de te veronderstellen rendementen op de beleggingsportefeuille over de gehele linie worden verlaagd. Door de verlaagde rendementsveronderstellingen gaat de algehele herstelkracht van het pensioenfonds achteruit. De verwachting is dat de toepassing van de nieuwe UFR-methode een verlagend effect heeft op de dekkingsgraad van BPFV van ruim 5%. Daarnaast neemt de grens waarboven BPFV een volledige toeslag zou mogen verlenen toe met ruim 3%. Dat betekent dat er pas een volledige toeslag kan worden verleend als de dekkingsgraad van BPFV ongeveer 126,5% bedraagt.

Wijzigingsverzoek verplichtstelling

In 2019 hebben sociale partners van de sector groothandel in vlakglas, het glasbewerkings- en glazeniersbedrijf en de sector schilders-, afwerkings- en glaszetbedrijf overeenstemming bereikt over een duidelijke afbakening van de werkingsferen van de cao's van beide sectoren. De verplichtstelling van BPFV en van het bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf worden hiermee in lijn gebracht. De aanvraag tot wijziging van de verplichtstelling van BPFV is eind 2019 bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ingediend. Het Bestuur is verheugd dat door de gemaakte afspraken mogelijke onduidelijkheid voor werkgevers wordt weggenomen en helderheid ontstaat voor werkgevers of zij bij BPFV of bij Bpf Schilders moeten aansluiten. De wijziging betreft geen inperking of verruiming van de reikwijdte van de werkingsfeer.

Wijzigingen in de fondsdocumenten

De juridische fondsdocumenten zijn in 2019 waar nodig geactualiseerd. De inhoudelijke wijzigingen in de statuten, het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement worden in deze paragraaf op hoofdlijnen toegelicht.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

Het Bestuur actualiseert de ABTN elk jaar. In de bestuursvergadering van 29 augustus 2019 is de ABTN geactualiseerd en vastgesteld op basis van de tot dan toe genomen besluiten.

Statuten

De statuten zijn in 2019 niet gewijzigd.

Pensioenreglement

De volgende inhoudelijke aanpassingen zijn per 1 januari 2019 doorgevoerd in het pensioenreglement:

- De wijzigingen inzake het vervallen, afkopen en de automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen zijn verwerkt.
- De bepalingen inzake toeslagverlening op verevende pensioenen zijn aangepast in lijn met de wijzigingen in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, die per 19 september 2018 zijn doorgevoerd.
- De volgende besluiten van sociale partners zijn verwerkt:
  - De mogelijkheid van vrijwillige voortzetting is geschrapt.
  - De pensioenjaren van de deelnemer worden in volle maanden vastgesteld.
  - Het doorwerkvereiste bij uitstel van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is komen te vervallen.
  - De mogelijkheden tot herschikken van het ouderdomspensioen zijn beperkt tot de keuze voor een tijdelijke uitkeringsperiode van vijf of tien jaar en een onderlinge verhouding tussen het verhoogde ouderdomspensioen en het nadien lagere ouderdomspensioen van 100:75 of 100:85, dan wel andersom indien er gekozen wordt voor eerst een verlaagde uitkering en nadien een hogere uitkering.
- De bepalingen over communicatie zijn geactualiseerd en in lijn gebracht met de wijzigingen in wetgeving die voortvloeien uit de IORPII-richtlijn.
- De flexibiliserings- en afkoopfactoren zijn aangepast.

Verder zijn aanpassingen van tekstuele en niet-inhoudelijke aard doorgevoerd.

Uitvoeringsreglement

In 2019 is het uitvoeringreglement niet geactualiseerd.

De statuten en reglementen zijn beschikbaar op de documentenpagina van onze website: <https://www.bpfv.nl/documenten/>

Contacten met de toezichthouders

De AFM houdt toezicht op de communicatie van pensioenuitvoerders ter bescherming van de (oud-) deelnemers en pensioengerechtigden. In het verslagjaar heeft de AFM geen thema-onderzoek gedaan bij ons pensioenfonds.

DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stabiliteit van financiële ondernemingen en pensioenfonds. Het doel van DNB is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Ons fonds informeert DNB over alle wijzigingen in statuten, reglementen en in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Op 28 maart 2019 heeft BPFV een nieuw herstelplan bij DNB ingediend, dat op 23 mei 2019 door DNB is goedgekeurd. Uiterlijk 30 juni legt het fonds het jaarverslag en de daarbij behorende verslagstaten ter beoordeling aan DNB voor ¹⁾. Elke maand en elk kwartaal rapporteert ons fonds aan DNB over zijn financiële positie.

De thema's waarover ons fonds in 2019 op verzoek van DNB heeft gerapporteerd zijn:

- Niet-financiële risico's (sectorbrede vragenlijst),
- Inrichting sleutelfuncties IORPII.

Op 13 mei 2019 vond het periodieke (jaarlijkse) overleg van het Bestuur met de toezichthouder bij DNB plaats.

¹⁾ In verband met de corona crisis heeft DNB laten weten dat de jaarstaten uiterlijk 30 september 2020 moeten zijn ingediend.

Als gevolg van de roll-back van de administratie van AZL Amsterdam naar AZL Heerlen was AZL niet in staat om namens BPFV tijdig (per 30 september 2019) te voldoen aan de wettelijke verplichting om op Mijn Pensioen Overzicht (MPO) het te bereiken pensioen van deelnemers tevens in drie scenario's te tonen (URM). Het Bestuur heeft zowel de AFM als DNB hiervan op de hoogte gesteld. Sinds 1 januari 2020 voldoet BPFV wel aan deze informatieverplichting.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt toezicht op de naleving van de privacywetgeving. De privacy-officer heeft namens ons pensioenfonds in 2019 één datalek aan deze toezichthouder gemeld. Naar aanleiding van dit incident is de procedure datalekken aangescherpt.

In 2019 zijn aan ons fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door de toezichthouders DNB en AFM geen aanwijzingen aan ons fonds gegeven. Ook is er geen bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van ons fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Aanbevelingen naar aanleiding van jaarwerk 2018

Elk jaar geven de certificerend actuaire, de accountant, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan aanbevelingen naar aanleiding van het jaarwerk. Alle aanbevelingen zijn in kaart gebracht. De opvolging van de aanbevelingen is periodiek door het Bestuur gemonitord. De betreffende partijen zijn geïnformeerd over de uitkomsten hiervan.

5. Ontwikkelingen en naleving van wet- en regelgeving

Implementatie IORP II

De Implementatiewet van de IORP II-richtlijn is op 13 januari 2019 in werking getreden. Het doel van de IORP II-richtlijn is het bevorderen van de verdere ontwikkeling van tweede pijler pensioenen in de Europese Unie. De wet bevat bepalingen over informatieverstrekking en transparantie, sleutelfuncties (risicomanagement, actuariële functie en interne audit), een eigenrisicobeoordeling, uitbesteding, beloningsbeleid, ESG-aspecten, stresstest, de bewaarfunctie, internationale collectieve waardeoverdracht en bevoegdheden van en samenwerking tussen toezichthouders.

Het Bestuur heeft vastgesteld dat de bepaling over de aanstelling van sleutelfunctiehouders en –vervullers de grootste impact heeft voor het fonds. Het Bestuur heeft zich hier in 2018 en in 2019 uitgebreid over gebogen.

Het Bestuur heeft gekozen voor de volgende invulling van de sleutelfuncties en deze invulling begin januari 2019 gedeeld met DNB:

Sleutelfuncties	Houder	Intern/extern	Vervuller
Risicobeheer	Bestuurslid BPFV	Intern	WTW (risk)
Actuarieel	Triple A	Extern	Triple A (Certificerend actuaire)
Interne Audit	Bestuurslid BPFV	Intern	Nog niet besloten

De door het Bestuur gewenste invulling is in 2019 besproken met DNB. Inmiddels heeft DNB meer duidelijkheid verschaft over de invulling van sleutelfuncties, in het bijzonder over de combinatie van de rol van sleutelfunctiehouder Interne Audit en onafhankelijk voorzitter.

Een belangrijk onderdeel van de IORP II wetgeving betreft het ESG-beleid. Het ESG-beleid van BPFV heeft de aandacht van de beleggingsadviescommissie (hierna: BAC) en het Bestuur. In 2020 wil het Bestuur nadere invulling geven aan ESG-beleid. In het volgende jaarverslag zullen wij daarover verslag uitbrengen.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Per 25 mei 2018 dienden alle pensioenfondsen te voldoen aan de eisen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De AVG bevat scherpere regels voor het opslaan, gebruiken en verwerken van persoonsgegevens. Met de nieuwe wet wordt de privacy van personen nog beter beschermd. Het Bestuur heeft het privacybeleid in 2019 herzien. Middels dit beleid borgt het Bestuur dat de verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in de AVG, zowel binnen het fonds als bij derden aan wie het fonds werkzaamheden heeft uitbesteed, voldoen aan het bepaalde bij of krachtens de AVG. Daarnaast heeft BPFV een incidenten- en klokkenluidersregeling, een procedure datalekken en een verwerkingsregister. In 2019 zijn zowel de incidenten- en klokkenluidersregeling als de procedure datalekken herzien door het Bestuur. De externe compliance officer is tevens als privacy officer aangesteld.

Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen

De Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen biedt een kader om de AVG na te leven. De gedragslijn is in juni 2019 vastgesteld en is per 1 januari 2020 officieel in werking getreden. Onderdeel van de gedragslijn is dat pensioenfondsen jaarlijks verklaren of zij zich hebben gehouden aan de gedragslijn. BPFV heeft eind 2019 kennisgenomen van de gedragslijn en geconcludeerd dat er op grote lijnen reeds wordt voldaan aan de gedragscode. In 2020 zal er een volledig beeld gegeven worden over de naleving van de gedragscode.

Implementatie Wet waardeoverdracht klein pensioen

Per 1 januari 2019 is de Wet waardeoverdracht klein pensioen ingegaan. Pensioenuitvoerders hebben op grond van deze wet het recht om zonder tussenkomst van de deelnemer kleine pensioenen over te dragen naar de nieuwe uitvoerder waar de deelnemer dan actief opbouwt. Hiermee is het tussentijdse afkooprecht van kleine pensioenen vervallen. Afkoop op de pensioendatum blijft wel mogelijk, met instemming van de deelnemer. Eveneens is mogelijk dat een pensioenuitvoerder, na minimaal 5 pogingen tot automatische waardeoverdracht te hebben ondernomen in een periode van minimaal één jaar, als terugvaloptie het kleine pensioen kan afkopen. Hele kleine pensioenen (maximaal € 2 bruto per jaar) die ontstaan vanaf 2019 vervallen automatisch.

Het Bestuur heeft in 2018 en 2019 vanwege deze wetswijziging de volgende besluiten genomen:

– Automatische waardeoverdracht klein pensioen

Het fonds gaat automatische uitgaande waardeoverdrachten van kleine pensioenen uitvoeren. Dit geldt zowel voor de kleine pensioenen die vanaf 2018 (zijn) ontstaan als de kleine pensioenen die vóór 2018 zijn ontstaan. Het Bestuur heeft dit besluit genomen, omdat het aantal slapers bij BPFV relatief groot is ten opzichte van andere fondsen waardoor de kans groter is dat de deelnemers hun pensioen overdragen vanuit BPFV naar een ander fonds dan vice versa. De kans op een periodieke uitkering vanaf pensioendatum, en daarmee het behoud van de pensioenbestemming, is daardoor groter wanneer kleine pensioenen worden samengevoegd. Bijkomend argument is het feit dat de administratie van kleine pensioenen relatief kostbaar is. Automatische waardeoverdracht kan het aantal kleine pensioenen en daarmee de kosten verminderen.

– Vervallen ‘minipensioenen’

Het Bestuur heeft besloten om gebruik te maken van het recht om de hele kleine pensioenen te laten vervallen. Dit geldt zowel voor hele kleine ouderdomspensioenen als partner- en wezenpensioenen. De bestemming van de vrijvallende voorziening van de hele kleine pensioenen wordt toegevoegd aan de collectieve middelen van het pensioenfonds en komt daarmee ten goede aan het collectief. In 2019 zijn van drie deelnemers de zeer kleine pensioenaanspraken vervallen. De totale contante waarde van deze pensioenaanspraken bedroeg minder dan € 100.

Verplichting om UBO aan te wijzen

Instellingen die vallen onder de werking van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) moeten de identiteit van de Ultimate Beneficial Owner (UBO) aanwijzen. Een aandachtspunt is dat pensioenfondsen vanwege hun rechtspersoonlijkheid (stichting) verplicht zijn om Bestuurders op te nemen in het UBO-register. BPFV volgt de ontwikkelingen rondom de wet nauwgezet en bereidt zich voor op het laten registeren van de bestuursleden in 2020.

Naleving wet- en regelgeving

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- Het pensioenfonds in het boekjaar 2019 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- Het pensioenfonds in het boekjaar 2019 geen aanwijzingen als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet zijn gegeven;
- In het boekjaar 2019 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld;
- Een herstelplan van toepassing is.

6. Goed pensioenfondsbestuur

Het Bestuur houdt zich aan de Principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance). De naleving van de principes moet zorgen voor meer openheid en transparantie richting werkgevers, deelnemers, pensioengerechtigden en slapers. Het gaat om zorgvuldig Bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Bovendien dient er verantwoording te worden afgelegd over het gevoerde beleid aan deelnemers, werkgevers en pensioengerechtigden.

Gedragscode

Als onderdeel van het integriteitsbeleid heeft het Bestuur een gedragscode opgesteld. De gedragscode geeft voorschriften ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie of zaken. Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen in het fonds door belanghebbenden, alsmede het voorkomen van integriteitsrisico's. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor verbonden personen en aanvullende gedragsregels voor insiders. Alle bestuursleden en verbonden personen hebben schriftelijk verklaard de gedragscode na te zullen leven.

Toetsing naleving gedragscode door compliance officer

De compliance officer stelt jaarlijks een compliance rapportage op. De rapportage over 2019 is gedeeld en besproken met het Bestuur.

Jaarlijks vraagt de compliance officer aan alle verbonden personen een verklaring over de juiste naleving van de geldende bepalingen in de gedragscode over het afgelopen jaar. Deze verklaring is over 2019 door alle verbonden personen ingezonden. Verbonden personen die in de loop van 2019 niet langer verbonden zijn aan BPFV, hebben een verklaring ondertekend dat zij de gedragscode nog gedurende een periode van 6 maanden na beëindiging van hun werkzaamheden voor het pensioenfonds zullen naleven.

De compliance officer heeft op basis van het door haar uitgevoerde onderzoek geconstateerd dat de compliance regels in 2019 zijn nageleefd. De compliance officer heeft het Bestuur de volgende adviezen gegeven:

- Voeg de rol van de sleutelfunctiehouders toe aan de gedragscode.
- Beoordeel nogmaals of de bestuursleden nog steeds niet als insider zouden moeten worden aangemerkt. Eind 2017 heeft het bestuur, na ingewonnen advies van de toenmalige compliance officer, besloten dat de bestuursleden van BPFV niet als insider hoeven te worden aangemerkt. De reden daarvoor was dat het Bestuur geen actieve beleggingshandelingen verricht en zich met name met beleid en toezicht op de uitvoering daarvan bezighoudt. .
- Beoordeel of de gedragscodes van adviseurs, die betrokken zijn bij het pensioenfonds, minimaal gelijkwaardig zijn aan de gedragscode van BPFV.
- Besteed periodiek aandacht aan integriteit in de vorm van een training voor verbonden personen.

Het Bestuur heeft deze adviezen in 2020 opgevolgd. Daarbij is besloten om het Bestuur, de Raad van Toezicht en de externe voorzitter van de beleggingsadviescommissie als insider aan te wijzen.

In 2019 zijn de volgende fondsdocumenten geactualiseerd: de SIRA, de incidenten- en klokkenluidersregeling, het privacybeleid, de procedure datalekken en de gedragscode.

Naleving Code Pensioenfondsen

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben in 2013 de Code Pensioenfondsen (hierna: de Code) opgesteld. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. De Code is per 1 juli 2014 wettelijk verankerd. De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben de Code Pensioenfondsen in 2018 geactualiseerd.

Het Bestuur onderschrijft het belang van de naleving van de Code en streeft er naar om alle normen uit de Code na te leven. In bepaalde gevallen wijkt het Bestuur af van normen uit de Code. Op basis van de aangepaste Code Pensioenfondsen is het Bestuur per norm nagegaan of en zo ja hoe het fonds eind 2019 aan de norm voldoet.

De volgende normen worden door het fonds (nog) niet (volledig) nageleefd:

	Norm	Toelichting
7	Het Bestuur zorgt ervoor dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen.	Het Bestuur zal in 2020 de dialoog aangaan met het VO bij de nadere uitwerking van ESG-beleid. De belanghebbenden worden geïnformeerd over de wijze waarop BPFV invulling geeft aan verantwoord beleggen via het jaarverslag en informatie op de website van het fonds.
25	Ieder bestuurslid heeft stemrecht.	Het Bestuur hecht veel waarde aan het paritaire karakter van het bestuursmodel. De onafhankelijk voorzitter heeft dan ook geen stemrecht. Het is de taak van de voorzitter om, vanuit zijn onafhankelijke positie, zoveel als mogelijk, zorg te dragen voor een gedegen en efficiënt besluitvormingsproces binnen het Bestuur.
30	Het eigen functioneren is voor het VO een continu aandachtspunt. Het VO evalueert met enige regelmaat het functioneren van het eigen orgaan.	Het verantwoordingsorgaan start in 2020 met de periodieke zelfevaluatie.

	Norm	Toelichting
33	In zowel het Bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het Bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het Bestuur te bevorderen.	In het Verantwoordingsorgaan zit op dit moment geen vrouw. Bij vacatures wordt, onder meer in vacatureteksten, bewust gestuurd op meer diversiteit binnen het Verantwoordingsorgaan. In het Bestuur en in de Raad van Toezicht zitten wel vrouwen. In het Bestuur is op dit moment één lid onder de 40 jaar. Het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht beschikken niet over leden jonger dan 40 jaar. In 2019 heeft het Bestuur diversiteitsbeleid vastgesteld. Tevens is in 2019 via de Stichting Pensioenlab een trainee aangesteld, die voor een jaar meedraait in het Bestuur om ervaring op te doen.
39	Benoeming en het ontslag van leden van het VO. Een lid van het VO wordt benoemd door het Bestuur na goedkeuring van de RvT en op voordracht van de representatieve organisaties of door verkiezingen.	Het fonds voldoet aan deze normen, met uitzondering van het onderdeel dat een lid van het VO wordt benoemd door het Bestuur. In lijn met het in artikel 115 lid 6 Pensioenwet bepaalde, vindt benoeming van de leden van het VO plaats door de bij het fonds betrokken werknemers- en werkgeversverenigingen.

Het Bestuur is van mening dat in het verslagjaar zo veel als mogelijk is voldaan aan de normen als opgenomen in de Code Pensioenfondsen en dat het heeft zorggedragen voor een integere bedrijfsvoering.

Ondanks het pas-toe-of-leg-uit karakter van de Code Pensioenfondsen zijn er bepalingen die altijd een toelichting verlangen. Deze normen worden, voor zover niet al hierboven al aan de orde geweest, hieronder genoemd met een verwijzing naar de toelichting in het jaarverslag.

	Norm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
5	Het Bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het Bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Het Bestuur beschrijft in het bestuursverslag bij de betreffende beleidsonderwerpen het beleid dat het in 2019 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het Bestuur maakte.

	Norm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
31	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert in hoofdstuk 6 'Goed pensioenfondsbestuur' over de samenstelling van fondsorganen en de geschiktheid van de leden en over diversiteit. Het Bestuur heeft diversiteitsbeleid vastgesteld.
47	Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De Raad van Toezicht betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage.
58	Het Bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In hoofdstuk 2 'Algemene Informatie' beschrijft het Bestuur de missie, visie en strategie van het fonds.
62	Het Bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het Bestuur licht in hoofdstuk 10 'Beleggingen' de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen.
64	Het Bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het Bestuur.	Ja	In hoofdstuk 6 'Goed pensioenfondsbestuur' rapporteert het Bestuur over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het Bestuur.
65	Het Bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het Bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In hoofdstuk 6 'Goed pensioenfondsbestuur' wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen.

Deskundig en competent pensioenfondsbestuur

Het Bestuur hecht een groot belang aan het op deskundige wijze besturen van het fonds. Hoe zij hier vorm aan geeft is afgesproken in een geschiktheidsplan. In dit plan staat het beleid rondom geschiktheid (dit omvat deskundigheid, competenties en professioneel gedrag) en zijn afspraken gemaakt over opleidingen om de kennis op peil te houden en te optimaliseren. Voor zowel ieder bestuurslid afzonderlijk als voor het Bestuur als collectief geldt een minimumniveau. Het Bestuur inventariseert jaarlijks in hoeverre zij als geheel aan de collectieve geschiktheidseisen voldoet.

Naast het gewenste basisniveau werkt het Bestuur continu aan permanente educatie om met name bij te blijven bij actuele ontwikkelingen. Individueel hebben de bestuursleden diverse seminars en informatiebijeenkomsten bezocht van onder andere AFM, DNB en de Pensioenfederatie en zijn er in samenwerking met adviseurs een aantal studiedagen opgezet. In dit kader zijn in 2019 diverse zaken aan de orde geweest, zoals:

- Verkenning toekomstmogelijkheden van het pensioenfonds,
- Nieuwe pensioenstelsel en impact nieuwe parameters,
- Kennissessies vermogensbeheer inzake Hypotheken en EMD,
- Kortingsbeleid.

Zelfevaluatie

In januari 2020 heeft een collectieve zelfevaluatie over het verslagjaar 2019 plaatsgevonden. De zelfevaluatie is bedoeld om het eigen functioneren van het Bestuur als geheel te evalueren. Het Bestuur is op grond van de zelfevaluatie van oordeel dat zij als geheel en individueel goed functioneert en dat er een goede balans is qua kennisgebieden binnen het Bestuur als team. Het is een feit dat er sprake is van een klein team. In 2019 is er veel bestuurlijke aandacht gegaan naar de transitie naar NNIP en de terugkeer van de administratie naar AZL Heerlen. Dit heeft geleid tot veel werkbelasting bij met name enkele bestuursleden. De verwachting is dat de taakverdeling in 2020 evenwichtiger zal zijn. Verder is vastgesteld dat er ruimte is voor feedback op elkaars functioneren, maar dat er meer aandacht kan zijn voor de wijze waarop kritiek wordt geuit. Afgesproken is om nog alerter te zijn dat alle bestuursleden constructief kritisch zijn op het handelen van eenieder, maar ook op het eigen handelen en dat er met enige regelmaat bewust zal worden gereflecteerd.

Beloningsbeleid

Het fonds heeft een beloningsbeleid, waarbij de uitgangspunten van de Pensioenfederatie zijn gevolgd. Het betreft een beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat in redelijke verhouding staat tot de verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag van de bestuursleden. Er is geen sprake van een prestatie-gerelateerde beloning. Bij ontslag van een bestuurslid wordt geen ontslagvergoeding verstrekt. Het beloningsbeleid is van toepassing op alle bestuursleden en leden van overige organen. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuursleden. Vanaf het laatste kwartaal van 2019 is de beloning voor de Raad van Toezicht aangepast, na een positief advies van het Verantwoordingsorgaan.

Er geldt een maximumvergoeding op jaarbasis per bestuurslid / lid van de Agendacommissie van respectievelijk € 30.000 / € 60.000 bruto per jaar, exclusief BTW/reiskostenvergoeding. Het Bestuur kan echter van dit maximum afwijken als omstandigheden daartoe aanleiding geven. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als lidmaatschap van Bestuur en/of commissies meer tijd vergt dan begroot. Van deze mogelijkheid is in 2019 geen gebruik gemaakt.

Hoogte bedragen geldend vanaf 1 januari 2018:

Bestuur (exclusief BTW)

Vaste jaarlijkse vergoeding	€ 10.000,- per bestuurslid
Vacatievergoeding	€ 410,- per dagdeel (3 uur plus reistijd)
Kilometervergoeding	€ 0,19 per km

De maximale totale vergoeding (vaste en vacatievergoeding samen) over één boekjaar voor een bestuurslid, niet zijnde lid van het dagelijks bestuur, bedraagt € 30.000 excl. BTW.

Agendacommissie (exclusief BTW)

Aanvullende jaarlijkse vergoeding	€ 10.000,- per bestuurslid
Vacatievergoeding	€ 410,- per dagdeel (3 uur plus reistijd)
Kilometervergoeding	€ 0,19 per km

De maximale totale vergoeding (vaste en vacatievergoeding samen) over één boekjaar voor een lid van de agendacommissie, bedraagt € 60.000 excl. BTW.

Commissies (exclusief BTW)

Vacatievergoeding	€ 410,- per dagdeel
Kilometervergoeding	€ 0,19 per km

Verantwoordingsorgaan (exclusief BTW)

Vacatievergoeding	€ 410,- per dagdeel
Kilometervergoeding	€ 0,19 per km

De leden van de Raad van Toezicht (exclusief BTW)

Voorzitter RvT	€ 10.100,- per jaar ¹⁾
Lid RvT	€ 8.080,- per jaar

Klachten en geschillen

Het fonds kent een klachten- en geschillenprocedure. Klachten of geschillen die ontstaan naar aanleiding van de pensioenreglementen of de uitvoering daarvan, worden in eerste instantie afgehandeld door de uitvoeringsorganisatie.

Wanneer er verschil van inzicht blijft bestaan tussen de betrokkene en de uitvoeringsorganisatie kan de klacht of het geschil worden voorgelegd aan het Bestuur. Als ook daarna een verschil van inzicht blijft bestaan kon betrokkene zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen.

Door de uitvoeringsorganisatie is in 2019 één klacht ontvangen. Dit dossier is in lijn met de geldende Klachten- en geschillenprocedure door het Bestuur afgehandeld. De klacht heeft niet geleid tot aanpassingen in de pensioenregeling of afhandelingsproces.

1) De beloning van de Raad van Toezicht is aangepast met ingang van Q4 2019 naar € 10.853 voor de voorzitter en € 8.683 voor de overige leden.

7. Communicatie

BPFV vindt effectieve communicatie met de doelgroepen belangrijk. Om daaraan vorm te geven is het communicatiebeleidsplan opgesteld. Dat plan beschrijft de strategie en visie van ons pensioenfonds op de communicatie met onze primaire doelgroepen (deelnemers, pensioengerechtigden, gewezen deelnemers en werkgevers) en biedt een kader voor de uitvoering. Begin 2019 is het communicatiebeleidsplan voor de periode 2019 – 2021 door het Bestuur vastgesteld.

In het communicatiebeleidsplan staan de communicatiedoelstellingen voor deze periode. Om deze doelen te bereiken, werkt BPFV langs vijf strategische thema's:

- Perspectief van de deelnemer centraal ,
- Persoonlijk,
- Samen,
- De werkgever als ambassadeur,
- Digitalisering.

Randvoorwaarde is dat alle communicatie voldoet aan de open normen die de Pensioenwet voorschrijft.

Jaarlijks stelt ons pensioenfonds een communicatiejaarplan op. Dat plan beschrijft de speerpunten per kalenderjaar, inclusief een jaarkalender en begroting. In 2019 waren dit de belangrijkste thema's in de communicatie:

- BPFV heeft de administratie per 1 januari 2019 overgebracht naar een nieuwe uitvoeringsvorm binnen AZL in Amsterdam. Gedurende 2019 is een roll-back scenario naar AZL Heerlen in gang gezet. Communicatie is ingezet om de doelgroepen zo goed mogelijk te informeren en te begeleiden in deze transitie.
- Er was een reële kans dat BPFV de pensioenen in 2020 moest verlagen. In 2019 is in de communicatie veel aandacht besteed aan de voorbereiding daarop. Uiteindelijk bleek een verlaging voor 2020 niet nodig, maar een verlaging in 2021 is nog niet van de baan. Dit thema blijft daarom belangrijk in de communicatie.
- Vanaf 13 januari 2019 zijn de richtlijnen vanuit IORP II in de wetgeving verwerkt. Ons fonds heeft in 2019 bijzondere aandacht gehad voor de gevolgen voor communicatie en gezorgd dat aan de voorschriften is voldaan.
- Vanaf 1 januari 2019 gelden er andere regels voor het pensioen van deelnemers die uit dienst treden en van wie de pensioenopbouw stopt (Wet waardeoverdracht klein pensioen). Het fonds heeft aandacht besteed aan een doorvertaling van deze nieuwe wet in de communicatie.
- Digitalisering: BPFV heeft in 2019 middels een belactie een inzamelactie e-mailadressen onder actieve deelnemers uitgevoerd. Daarmee heeft het fonds ongeveer 1500 e-mailadressen verzameld. BPFV wil ook de komende jaren inzetten op het vergroten van de digitale bereikbaarheid. Dat biedt mogelijkheden om de communicatie steeds verder te digitaliseren. In 2019 is het fonds gestart met een e-mailservice; een digitale nieuwsservice die het laatste nieuws per mail bij de doelgroepen onder de aandacht brengt.
- Binnen het Bestuur was er een vacature voor een bestuurslid namens de pensioengerechtigden. Ons fonds heeft verkiezingen georganiseerd, waarbij de pensioengerechtigden konden stemmen op de kandidaat van hun voorkeur. Mevrouw Kleijer is op deze wijze tot bestuurslid verkozen.
- In 2019 heeft BPFV een online verkort jaarverslag gemaakt over 2018.
- In verband met de transitie heeft BPFV het deelnemerstevredenheidsonderzoek doorgeschoven naar 2020.

Verder is in de communicatie continu aandacht voor het actueel houden van de website. Er zijn twee Nieuwsflitsen verschenen voor deelnemers en pensioengerechtigden, werkgevers hebben drie keer een digitale nieuwsbrief ontvangen. Ook de samenwerking met de brancheorganisaties is gecontinueerd.

8. Financiële informatie

Het Bestuur van het fonds wil een helder en transparant inzicht in de kosten die het fonds maakt. Om die reden zijn ook over het jaar 2019 de kosten inzichtelijk gemaakt. Dit ligt zoveel mogelijk in lijn met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Uitvoeringskosten	2019	2018	2017	2016	2015
Aantal deelnemers ultimo jaar	9.594	9.394	9.186	8.950	9.134
Uitvoeringskosten (in € 1.000)	1.747	2.434	2.552	3.018	2.922
Kosten per deelnemer (in € 1)	182	259	278	337	319

Het genoemd aantal deelnemers betreft de actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Een uitsplitsing van de uitvoeringskosten is opgenomen in de toelichting van de baten en lasten.

Kosten vermogensbeheer

BPFV wenst zoveel mogelijk transparantie te bieden wat betreft de kosten van vermogensbeheer en sluit aan bij de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Dit betekent dat wordt gerapporteerd middels het look-through principe (er wordt inzicht gegeven in de onderliggende beheer- en transactiekosten binnen fondsen en mandaten).

In onderstaande tabel zijn de kosten van het vermogensbeheer van BPFV weergegeven als absolute bedragen en in een percentage van het gemiddeld belegd fondsvermogen. Ter vergelijking zijn dezelfde cijfers over boekjaar 2018 opgenomen. Gedurende 2019 is het fondsvermogen met bijna € 200 miljoen toegenomen als gevolg van de positieve rendementen op de returnportefeuille en de dalende rente.

Kosten beheer beleggingen

	Kosten in 2019	Kosten % van gem. belegd vermogen 2019	Kosten in 2018	Kosten % van gem. belegd vermogen 2018
	€	%	€	%
Kosten beheer beleggingen	1.126	0,12	1.285	0,16
Advieskosten vermogensbeheer	101	0,01	141	0,02
Bewaarloon	32	0,00	59	0,01
Overige kosten (2019 inclusief herallocatie vanuit pensioenuitvoerings- en administratiekosten)	209	0,02	965	0,08
Kosten fiduciair beheerder	480	0,05	-	-
Totale kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten	1.948	0,20	2.450	0,27
Transactiekosten	1.862	0,20	772	0,09
Totale kosten vermogensbeheer inclusief transactiekosten	3.810	0,40	3.222	0,36

Een nadere uitsplitsing van de kosten van het beheer van de beleggingen en de transactiekosten naar de verschillende beleggingscategorieën over 2019 is opgenomen in de volgende tabel:

	Kosten beheer beleggingen per categorie	Transactiekosten	Totale kosten beheer beleggingen inclusief transactiekosten
Aandelen	151	97	248
Vastrentende waarden	975	1.765	2.740
Totaal	1.126	1.862	2.988

De nadere uitsplitsing over 2018 is niet opgenomen, omdat de beleggingsportefeuille van BPFV in 2019 is heringericht en dus niet te vergelijken is met 2018.

Hierna volgt een toelichting op voorgaande posten.

Transitie vermogensbeheerportefeuille 2019

Gedurende 2019 heeft implementatie van de herinrichting van de beleggingsportefeuille van BPFV zijn beslag gekregen. Door deze transitie, van zowel de beleggingsportefeuille als de beleggingsadministratie, is de kostenstructuur van BPFV veranderd. Per 2019 betaalt BPFV kosten voor het fiduciair beheer aan NNIP. Onderdeel van de dienstverlening van NNIP is het voeren van de beleggingsadministratie. Tot aan 2019 werd de beleggingsadministratie door de custodian verzorgd. De kosten van deze extra diensten van de custodian komen vanaf 2019 te vervallen, waarbij 2019 een overgangsjaar is. De transitie van de vermogensbeheerportefeuille is gepaard gegaan met kosten van het aan- en verkopen van beleggingen om tot de gewenste inrichting van de portefeuille te komen. Deze kosten als gevolg van de transitie van de portefeuille zijn eenmalig en veroorzaken grofweg de helft van de totale transactiekosten van 2019. Door nieuwe inrichting van de beleggingsportefeuille streeft BPFV naar een reductie van de totale vermogensbeheerkosten in de toekomst.

Kosten vermogensbeheer

De beheervergoedingen bestaan uit de vergoedingen voor de externe vermogensbeheerders PIMCO (uitsluitend in het eerste kwartaal), State Street, Northern Trust en NNIP. BPFV hanteert sinds 2019 een passief beleid voor haar beleggingsportefeuille, behalve voor de beleggingscategorie hypotheek. Dit sluit aan op de beleggingsbeginselen (investment beliefs) van het pensioenfonds. De kosten van passief beheer zijn in het algemeen lager dan van actief beheer.

Advieskosten vermogensbeheer

De advieskosten voor vermogensbeheer hebben betrekking op de strategische advisering en de ondersteuning van het Bestuur en de beleggingsadviescommissie op het gebied van vermogensbeheer. Gedurende 2019 is de beleggingsadviescommissie versterkt door de heer W. Schapendonk als een extern lid van de commissie. Het Bestuur en de beleggingscommissie werden voor strategische advisering bijgestaan door Montae & Partners. Ook de operationele taken met betrekking tot de beleggingen zijn in 2019 uitgevoerd door Montae & Partners.

Bewaarloon

Het bewaarloon heeft betrekking op de vergoeding voor Kas Bank. Kas Bank leverde voor de transitie van de vermogensbeheerportefeuille verschillende diensten aan BPFV voor bijbehorend onderpandbeheer. Na de transitie bestaan de kosten van Kas Bank voornamelijk uit bankkosten.

Kosten fiduciair beheer

De kosten fiduciair beheer hebben betrekking op de vergoeding die BPFV aan NNIP betaalt voor de fiduciaire dienstverlening. Onder deze dienstverlening vallen onder andere werkzaamheden met betrekking tot advies, selectie van beleggingsinstellingen, analyse en rapportage van de totale vermogensbeheerportefeuille.

Transactiekosten

Transactiekosten zijn de kosten die het pensioenfonds moet maken om een (beleggings)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. Dit zijn geen kosten die BPFV aan de vermogensbeheerder betaalt, maar kosten (provisies) die bijvoorbeeld aan de beurs of aan een broker worden betaald. Bij een aantal transacties (onder andere obligaties en valuta) wordt dit soort provisie niet apart in rekening gebracht, maar verwerkt in de bied- en laatkoersen (bid-ask spreads).

De kosten maken impliciet onderdeel uit van een zogenaamde nettoprijs die bij een transactie wordt overeengekomen. Deze kosten zijn dus ook al verrekend met het rendement van de beleggingen.

De transitie van de vermogensbeheerportefeuille is gepaard gegaan met transacties om de beleggingsportefeuille naar de gewenste beleggingsportefeuille te brengen. De transactiekosten van de transitie betroffen in totaal EUR 900.000. Dit zijn echter eenmalige kosten. Als gevolg hiervan zijn de transactiekosten in 2019 aanzienlijk hoger dan in 2018.

Hieronder staat een tabel met de transactiekosten per beheerder (in euro en in procenten van het totale gemiddeld belegd vermogen):

Transactiekosten 2019

Beheerder	in € (x 1.000)	% van gemiddeld fondsvermogen
NNIP	301	0,03%
PIMCO	390	0,04%
State Street	1.094	0,12%
Northern Trust	65	0,01%
Kasbank	12	0,00%
Totaal	1.862	0,20%

De transactiekosten zijn verdeeld in indirecte- en directe transactiekosten. De indirecte transactiekosten zijn kosten die gemaakt worden bij aan- en verkopen van de onderliggende beleggingstitels in de beleggingsfondsen, acquisitiekosten binnen de beleggingsfondsen. De directe transactiekosten zijn inschattingen gebaseerd op de in- en uitstapvergoedingen van de externe vermogensbeheerders.

De transactiekosten van PIMCO hebben betrekking op de afbouw van het door PIMCO beheerde vastrentende mandaat. De kosten zijn gebaseerd op een kosteninschatting van PIMCO. NNIP heeft gedurende de transitie een onafhankelijke beoordeling van deze kosteninschatting gemaakt.

Beoordeling kosten vermogensbeheer

Bij de beoordeling van de kosten van vermogensbeheer moet niet alleen naar de absolute hoogte van de gerapporteerde kosten worden gekeken. De kosten zijn grotendeels afhankelijk van het strategische beleggingsbeleid en de investment beliefs van het pensioenfonds, alsook de wijze van uitvoering en mate van uitbesteding. De kosten van vermogensbeheer worden daarnaast ook bepaald door de hoogte van het belegd vermogen, welke over 2019 is gestegen.

Door de herinrichting van de beleggingsportefeuille zijn de totale kosten vermogensbeheer in 2019 gestegen van 36 basispunten in 2018 naar 40 basispunten in 2019. De transactiekosten zijn fors gestegen van 9 basispunten in 2018 naar 20 basispunten in 2019. De forse stijging is toe te wijzen aan de transitie van de vermogensbeheerportefeuille. Deze kosten betreffen echter eenmalige kosten. De structurele kosten bedragen circa 30 basispunten in 2019 en zijn daarmee gedaald ten opzichte van 2018.

De totale structurele vermogensbeheerkosten bedragen circa 30 basispunten. De kostenbenchmarkanalyse van LCP over 2018 noemt voor pensioenfondsen met een vermogen tussen € 100 miljoen en € 1 miljard een gemiddeld kostenniveau van 34 basispunten.

9. Actuariële informatie

Het is van groot belang om te voorkomen dat het pensioenfonds in een crisissituatie terecht komt. Beheersing van financiële risico's is daarom essentieel. Daarom wordt (onder andere) periodiek via ALM-studies en haalbaarheidstoetsen getoetst of premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven. Hierbij wordt het beleid getoetst binnen verschillende economische scenario's. De dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt in beginsel maandelijks berekend. In crisissituaties wordt de dekkingsgraad wekelijks berekend.

De Ultimate Forward Rate (UFR)

De Ultimate Forward Rate (UFR) is een modelmatige benadering van de marktrente voor pensioenverplichtingen met een termijn langer dan 20 jaar. De UFR per 31 december 2019 bedraagt 2,1%. Eind 2018 bedroeg de UFR 2,3%.

Dekkingsgraad

Zowel de dekkingsgraad als de beleidsdekkingsgraad van BPFV ultimo 2019 ligt onder het minimaal vereiste niveau. De beleidsdekkingsgraad is gedaald in vergelijking tot ultimo 2018. De actuele dekkingsgraad is wel toegenomen ten opzichte van 31 december 2018.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad per jaareinde is als volgt:

	2019	2018	2017	2016
Actuele dekkingsgraad per jaareinde (in %)	96,0	94,9	98,8	93,8
Vereiste dekkingsgraad (in %)	112,8	113,3	112,1	112,6
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in %)	104,2	104,3	104,4	104,4
Beleidsdekkingsgraad (in %)	94,8	98,3	96,3	91,3
Reële dekkingsgraad (in %)	75,7	79,4	77,3	73,9

Herstelplan

Onder het nFTK wordt gewerkt met een beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het twaalfmaandsgemiddelde van de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad zorgt ervoor dat minder op dagkoersen gestuurd hoeft te worden. Daarnaast gelden strengere regels voor het verlenen van toeslagen. Het gedeeltelijk verlenen van toeslag is toegestaan bij een beleidsdekkingsgraad van 110% of hoger. Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 125,3% kunnen toeslagen volledig worden verleend. Daarnaast wordt een vereiste dekkingsgraad gehanteerd om vast te stellen of het fonds in een tekortsituatie zit. Eventuele noodzakelijke kortingen mogen over een langere periode worden uitgesmeerd (maximaal tien jaar). BPFV heeft in 2019 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB, gebaseerd op de situatie per ultimo 2018 en op basis van de maximale grenzen van de Commissie Parameters.

In 2020 is wederom een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB, gebaseerd op de situatie per ultimo 2019. Hierbij is uitgegaan van de verlaagde maximale parameters zijn, zoals deze van toepassing zijn vanaf 2020 (conform het advies van de Commissie Parameters uitgebracht in juni 2019). BPFV heeft geen gebruik hoeven maken van de door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geboden eenmalige mogelijkheid om de hersteltermijn te verlengen van tien naar twaalf jaar.

Op basis van dit herstelplan wordt er bij de toetsing eind 2020 (zes achtereenvolgende meetmomenten ten opzichte van het minimaal vereist eigen vermogen) een korting voorzien omdat de actuele dekkingsgraad op dat moment lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Deze verwachte korting zal in 2021 moeten worden doorgevoerd. Medio 2027 zal – op basis van de berekeningen in het herstelplan – de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad uitkomen (dus binnen de tien jaars termijn).

Op basis van dit herstelplan zijn per 1 januari 2020 geen aanvullende maatregelen nodig en ook een korting is (nog) niet aan de orde op dit moment. Op 4 juni 2020 heeft DNB ingestemd met dit herstelplan.

Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets kijkt een fonds naar het pensioenresultaat. BPFV bekijkt of de afgesproken ambities kunnen worden gerealiseerd over een tijdshorizon van de komende 60 jaar, of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of ons fonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Als dat pensioenresultaat onvoldoende zou zijn, overlegt het Bestuur met sociale partners welke maatregelen BPFV kan nemen om het verwachte pensioenresultaat op het gewenste niveau te brengen. De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd aan de hand van de risicohouding van ons fonds. De risicohouding van een fonds is de mate waarin een fonds (na overleg met sociale partners en de organen van het pensioenfonds) beleggingsrisico's kan en wil lopen.

Sociale partners hebben het Bestuur een aantal uitgangspunten meegegeven: vermijd (kleine en grote) rechtenkortingen en hanteer zoveel mogelijk een stabiele premie (binnen marges), waarbij het verlenen van toeslag op de korte termijn van ondergeschikt belang is. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud.

De volgende grenzen zijn in het kader van de risicohouding op lange termijn vastgesteld voor BPFV:

- de ondergrens voor wat betreft het verwacht pensioenresultaat is door sociale partners vastgesteld op 75%.
- de grens voor wat betreft de maximale afwijking in geval van een 'slecht weerscenario' is door sociale partners op 30% gesteld.

Vanaf 1 januari 2016 moet ons fonds de haalbaarheidstoets jaarlijks herhalen. Sindsdien was het verwacht pensioenresultaat op basis van de haalbaarheidstoets voldoende. Omdat per 1 januari 2019 een wijziging heeft plaatsgevonden in het strategisch beleggingsbeleid van BPFV, is er in 2019 een nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets voldeden aan de door het pensioenfonds vastgestelde ondergrenzen en maximale afwijking. In 2020 heeft BPFV opnieuw een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Het pensioenresultaat is volgens deze toets verbeterd ten opzichte van de haalbaarheidstoets 2019. De stijging van het pensioenresultaat kan met name toegewezen worden aan de nieuwe DNB scenarioset. Het meest dominant is het effect van de hogere rentestijging die in de nieuwe scenarioset van DNB wordt verondersteld.

De cijfermatige resultaten van de aanvanghaalbaarheidstoets voor 2019 en de haalbaarheidstoets voor 2020 zijn als volgt:

Resultaten haalbaarheidstoets	Risicohouding (lange termijn)	AHBT 2019	HBT 2020	
Toetsing verwacht pensioenresultaat	Ondergrens/maximale afwijking	Resultaat		Voldaan?
Vanuit feitelijke financiële positie				
Mediaan	75%	81%	83%	JA
Slechtweer scenario		57%	67%	
Relatieve afwijking t.o.v. mediaan	30%	29%	20%	JA

Risicoprofiel (VEV)

Het Bestuur van BPFV heeft eind 2018 besloten de vanuit het FTK beschikbare risicoruimte in principe geheel te willen benutten om op die manier de herstelkracht van het pensioenfonds te verbeteren en de kans op toeslagverlening te verhogen. Het Bestuur heeft eind 2018 besloten een veiligheidsmarge van 0,3% aan te houden ten opzichte van het maximaal toegestane vereist eigen vermogen. In 2019 is de beleggingsportefeuille zodanig aangepast dat de beschikbare risicoruimte, met inachtneming van deze veiligheidsmarge, geheel wordt benut. Het strategisch vereist eigen vermogen van BPFV bedraagt per 31 december 2019 12,8%.

Waarschijnlijk zal er in 2021 gekort moeten worden. Hoe groot deze korting zal zijn, is mede afhankelijk van de benutting van de beschikbare risicoruimte. Het Bestuur stuurt meer op de langere termijn en de benutting van de beschikbare risicoruimte leidt naar verwachting tot betere pensioenresultaten op de langere termijn. Daarom vindt het Bestuur een dergelijk besluit goed te verantwoorden.

Toeslagverlening

De toeslagverlening binnen BPFV is afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Jaarlijks in november wordt door het Bestuur het besluit genomen tot toeslagverlening per de eerste januari van het komende jaar. Het fonds kent een voorwaardelijk toeslagbeleid. De toeslagmaatstaf bedraagt voor actieve deelnemers de positieve ontwikkeling van de bij CAO vastgestelde basislonen. Voor inactieve deelnemers bedraagt de toeslagmaatstaf de positieve ontwikkeling van de consumentenprijsindex (CPI) over de periode juli/juli voorafgaand aan de toeslagverlening.

Voor toeslagverlening vanaf 1 januari 2015 geldt dat er pas toeslagen mogen worden verleend vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%. Zowel per 1 januari 2019 als per 1 januari 2020 is geen toeslag toegekend. Het fonds verwacht ook de komende jaren geen toeslagen te kunnen verlenen.

Deze specificatie is voor actieve deelnemers en inactieve deelnemers (premievrije deelnemers en de pensioengerechtigden) als volgt:

	Overzicht toeslagen		Actieve deelnemers		Inactieve deelnemers	
	Toegekende Indexatie	Indexatie ambitie	Verschil	Toegekende indexatie	Indexatie ambitie	Verschil
	%	%	%	%	%	%
Jaar 2019	0,000	n.v.t.	0,000	0,000	n.v.t.	0,000
Jaar 2018	0,000	n.v.t.	0,000	0,000	n.v.t.	0,000
Jaar 2017	0,000	n.v.t.	0,000	0,000	n.v.t.	0,000
Jaar 2016	0,000	n.v.t.	0,000	0,000	n.v.t.	0,000
Jaar 2015	0,000	0,000	0,000	0,000	0,390	0,390

Premie en premiebeleid

Voor 2019 gelden de volgende kerncijfers en premiepercentages:

	2019	2018	2017
Pensioenpremie ¹⁾	32,00%	32,00%	32,00%
Maximum pensioengevend salaris	€ 55.927	€ 54.614	€ 53.701
Franchise PR2007 ²⁾	€ 13.785	€ 13.344	€ 13.123

Premiebeleid 2019

Voor 2019 bedroeg de doorsneepremie 32,00% (gelijk aan doorsneepremie in 2018) van de pensioengrondslagsom. Dit is inclusief de premie voor het tijdelijk nabestaandenpensioen.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:

	2019	2018	2017	2016	2015
	€	€	€	€	€
Zuiver kostendekkende premie	35.393	33.407	31.813	32.880	28.120
Gedempte kostendekkende premie	27.440	25.872	22.007	23.613	20.806
Feitelijke premie	32.658	32.728	30.595	29.521	23.129

De kostendekkende premie, gedempte kostendekkende premie en feitelijke premie over 2019 zijn als volgt opgebouwd:

	Zuiver kosten- dekkende premie	Gedempte kosten- dekkende premie	Feitelijke premie
De kostendekkende premie is als volgt samensteld:			
Actuarieel benodigd	30.174	23.154	23.154
Opslag in stand houden vereist vermogen	3.902	2.969	2.969
Opslag voor uitvoeringskosten	1.317	1.317	1.317
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0	0
Premiemarge	0	0	5.218
Totaal	35.393	27.440	32.658

1) Als percentage van de pensioengrondslagsom.

2) Tevens franchise voor berekening pensioengrondslagsom van PR2007.

Kostendekkende premie 2019

De zuiver kostendekkende premie van het pensioenfonds wordt vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur waarop ook de technische voorziening voor risico pensioenfonds per jaareinde 2018 is berekend. De zuiver kostendekkende premie 2019 bedraagt € 35.393. De kostendekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur is gevoelig voor renteveranderingen. Hierdoor ontstaan fluctuaties van deze kostendekkende premie. Om dit effect te voorkomen, biedt het raamwerk van de Pensioenwet en het nFTK de mogelijkheid om premiedemping te bewerkstelligen. Het is daarbij toegestaan om af te wijken van de rentetermijnstructuur als rekenrente bij de vaststelling van de feitelijke premie.

Het pensioenfonds maakt gebruik van de mogelijkheid om een gedempt kostendekkende premie vast te stellen voor de wettelijke toets van de kostendekkendheid van de premie. De gedempt kostendekkende premie wordt berekend op basis van een voortschrijdend tienjaarsgemiddelde rentetermijnstructuur (dat wil zeggen: de rentecurves per 31 december van de tien verslagjaren voorafgaand aan het boekjaar). In de gedempt kostendekkende premie 2019 is, conform de bepalingen in de ABTN, een forfaitaire solvabiliteitsopslag meegenomen die gelijk is aan het percentage van het vereist eigen vermogen per 31 december van het voorgaande kalenderjaar. De gedempt kostendekkende premie 2019 bedraagt € 27.440.

De feitelijke premie 2019 (de doorsneepremie) wordt afgeleid van een gedempt kostendekkende premie op basis van het premiebeleid van het pensioenfonds, welke gebaseerd wordt op basis van een twaalfmaands gemiddelde rentetermijnstructuur over de periode oktober tot en met september voorafgaand aan het boekjaar. De solvabiliteitsopslag is dekkingsgraadafhankelijk en wordt afgeleid van de beleidsdekkingsgraad in de maand september voorafgaand aan het boekjaar, met een minimum afgeleid van het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en een maximum van het Vereist Eigen Vermogen. De feitelijke premie 2019 bedroeg 32,0% van de pensioengrondslag.

BPFV heeft zijn premiebeleid vastgelegd in de ABTN.

BPFV ontvangt jaarlijks premies, die zijn onderverdeeld in een werkgevers- en een werknemersbijdrage. De ontvangen feitelijke premie voor boekjaar 2019 bedraagt € 32.658.

De ontvangen feitelijke premie 2019 voor de basisregeling is voor boekjaar 2019 lager dan de zuiver kostendekkende premie 2019, maar hoger dan de gedempte kostendekkende premie 2019.

In 2019 is er door het Bestuur overleg gevoerd met sociale partners over de pensioenregeling per 2020. Daarbij is de lopende cao, die geldt voor de periode van 1 juli 2018 tot en met 30 juni 2020 het uitgangspunt. In de cao is een premiepercentage vastgelegd van 32,0%.

Uitgaande van het premiebeleid van BPFV had dit tot gevolg dat met ingang van 1 januari 2020 het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen verlaagd is van 1,70% (in 2019) naar 1,48%. De opbouw van het partnerpensioen blijft gehandhaafd op 70% van het ouderdomspensioen.

Premiedekkingsgraad

BPFV heeft een relatief hoge premiedekkingsgraad. Hieronder treft u de tabel aan met de ontwikkeling van de premiedekkingsgraad van ons pensioenfonds:

Premiedekkingsgraad BPFV (ultimo jaar)	Premiedekkingsgraad (ex post)
2019	103,9%
2018	109,3%
2017	107,6%
2016	100,9%
2015	90,1%
2014	102,4%

10. Integraal risicomanagement

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de opzet en werking van het risicomanagement van BPFV en bij de belangrijkste thema's rondom integraal risicomanagement (IRM) in 2019.

Ambitie, doelstellingen en risicobereidheid

BPFV voert de, voor de bedrijfstak verplicht gestelde, pensioenregeling uit en heeft (zoals beschreven in hoofdstuk 2 "Algemene informatie over het pensioenfonds") een missie, visie, strategie en doelstellingen. Bij de realisatie hiervan loopt het fonds risico's. In 2019 heeft BPFV een IRM beleidsdocument opgesteld waarin de wijze waarop het fonds met die risico's omgaat is beschreven. Sommige risico's worden bewust gelopen in de verwachting dat het lopen van de risico's positief zal zijn voor het pensioenfonds en in andere situaties wil het pensioenfonds een zo minimaal mogelijk risico lopen. Uitgangspunt hierbij zijn te allen tijde de missie, visie, strategie en doelstellingen van het fonds.

In het IRM beleidsdocument is de bestuurlijke visie op risico's en de risicostrategie van het fonds toegelicht.

Het Bestuur van BPFV maakt bewust onderscheid tussen financiële en niet-financiële risico's.

Financiële risico's

Voor een financiële instelling zoals een pensioenfonds behoort het bewust aangaan en beheersen van financiële risico's, om de financiële doelstellingen te realiseren, tot de kerntaken van het pensioenfonds. Deze financiële risico's komen enerzijds voort uit het aangaan van (langlopende pensioen-) verplichtingen en anderzijds uit het beleggen van de bijbehorende bezittingen. De financiële risico's zijn onderverdeeld naar de volgende risicocategorieën:

- Aangaan verplichtingen;
- Vorming beleggingsbeleid;
- Uitvoering beleggingsbeleid.

Niet-financiële risico's

Naast financiële risico's, die voortkomen uit het aangaan van verplichtingen en uit het beleggen van de bijbehorende bezittingen, wordt het fonds bij de uitvoering tevens geconfronteerd met een groot aantal niet-financiële risico's. Ten aanzien van de niet-financiële risico's en maatregelen streeft het fonds naar een kwalitatief hoogwaardige uitvoering van het fonds, waarbij minimaal voldaan wordt aan de wet- en regelgeving, en een verantwoord bestuurlijk proces.

De niet-financiële risico's zijn onderverdeeld naar de volgende risicocategorieën:

- Pensioenbeheer;
- Vermogensbeheer;
- Bestuursondersteuning;
- Interne processen en besluitvorming;
- Strategisch.

Risicomanagement proces

Het Bestuur heeft het IRM proces beschreven en toegelicht in het IRM beleidsdocument. Het proces begint bij het Bestuur die de attitude (risicohouding) bepaalt. De risicohouding, of risk appetite, gaat over de mate waarin het Bestuur voor ieder van de risico's bereid is deze te accepteren. De risico-eigenaren zijn vervolgens samen verantwoordelijk voor identificatie en analyse van de risico's. Op basis van ontwikkelingen kunnen ingeschatte risico's worden aangepast in de reactie processtap en de evaluatie van de risico's zorgt voor een continue verbetering van het proces.

De nadere invulling en uitwerking van de hierboven beschreven processtappen zijn onderdeel van het IRM uitwerkingsdocument zoals opgesteld door de risicomanagementcommissie. Het uitwerkingsdocument betreft een self-assessment van het fonds waarin de risicocategorieën nader zijn uitgewerkt en geanalyseerd. Dit betreft het de nul-meting van de risico's. Hierin zijn de beheersmaatregelen per risicocategorie beschreven en eventuele acties opgenomen. Het Bestuur monitort de risico's middels een kwartaalrapportage.

Ontwikkelingen

Indien wordt gekeken naar de belangrijkste ontwikkeling met betrekking tot de financiële risico's is met name de lage dekkingsgraad het hele jaar een zorg geweest. De financiële positie is dusdanig dat de indexatie niet mogelijk is en nominale zekerheid onder druk staat.

Hieronder worden voor verschillende financiële risicocategorieën de belangrijkste ontwikkelingen en maatregelen over 2019 beschreven. Indien het risico niet wordt geaccepteerd, zijn aanvullende maatregelen vastgesteld.

Matchingrisico (met name renterisico)

Het matchingrisico ontstaat als gevolg van verschillen tussen activa en passiva (pensioenverplichtingen) in termen van rentevoet, rentetypische looptijden, basisvaluta en gevoeligheid voor ontwikkeling in inflatie. Het Bestuur van BPFV heeft ook in 2019 het renterisico van de pensioenverplichtingen niet volledig afgedekt. Dit geldt ook voor de afdekking van het valutarisico in de aandelenportefeuille. Het Bestuur heeft echter de risico's op het gebied van rente- en valutarisico ingekaderd middels mandaatrichtlijnen voor de beheerders.

Marktrisico

Dit is het risico dat de waarde van een belegging fluctueert als gevolg van ontwikkelingen op de financiële markten, waarmee o.a. rekening wordt gehouden met marktliquiditeit en verhandelbaarheid. Er worden bewust marktrisico's genomen, bijvoorbeeld in de vorm van beleggingen in aandelen. Middels het risicodashboard wordt onder meer het marktrisico gemonitord, zoals maatstaven voor de volatiliteit op de financiële markten en marktliquiditeit alsook de risico's van de actuele beleggingsmix versus de strategische normallocatie. In elke BAC-vergadering wordt de actuele beleggingsmix besproken.

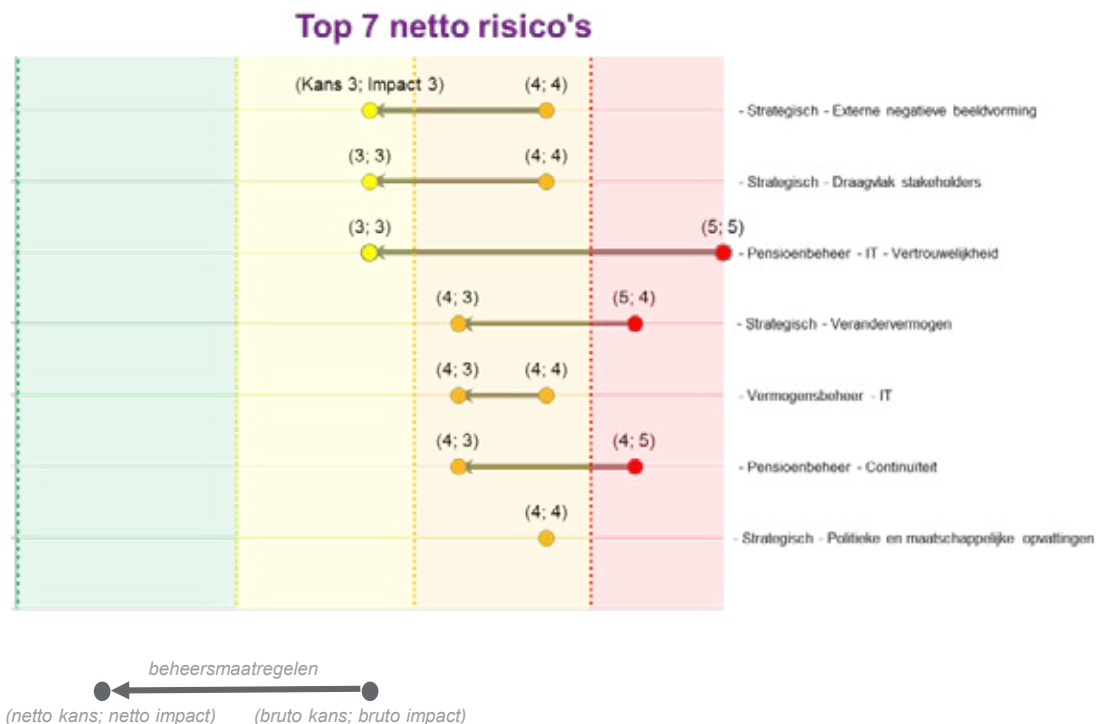
Kredietrisico

Het risico op waardeverlies doordat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen, waaronder verstrekte kredieten, leningen, vorderingen en ontvangen garanties (mogelijk) niet nakomt. De vermindering van kredietwaardigheid van instrumenten behoort ook tot dit risico.

Verzekeringstechnisch-Risico

Gedurende 2019 zijn door het Bestuur van BPFV de grondslagen niet gewijzigd. Het fonds blijft het belang van een hoge premiedekkingsgraad benadrukken, zodat de premie blijft bijdragen aan herstel van de dekkinggraad.

Met betrekking tot de niet-financiële risico's zijn de grootste risico's opgenomen in de hierna opgenomen grafiek. In deze grafiek zijn van de zeven grootste netto risico's, zoals die door het Bestuur zijn ingeschat, de bruto en netto kans en de impact weergegeven en afgezet tegen de risicohouding zoals die door het Bestuur is geformuleerd. In de grafiek is te zien dat vier netto risico's in de risicohouding in het gebied oranje (zorgwekkend) zijn ingeschat en drie in het gebied geel (toelaatbaar).

Met betrekking tot niet-financiële risico's waren er met name ontwikkelingen op het gebied van uitbestedingsrisico. De belangrijkste ontwikkeling in 2019 had betrekking op de continuïteit van het pensioenbeheer en betrof de dubbele transitie van de administratie binnen AZL. In de risicoanalyse met betrekking tot continuïteit van het pensioenbeheer, maar ook dat van het vermogensbeheer en de bestuursondersteuning, is aandacht geweest voor mogelijke discontinuïteit vanuit verschillende oorzaken. Een pandemie is één van die mogelijke oorzaken. Hierbij is inzicht verkregen in de verschillende beheersmaatregelen zoals vanuit een Business Continuity Plan en specifiek bijvoorbeeld de uitwijkmogelijkheden en mogelijkheid om de kritische processen vanuit verschillende locaties doorgang te laten vinden. De risicomanagercommissie heeft de uitbestede dienstverlening gedurende het jaar nauwlettend gemonitord.

De niet-financiële risico's worden ieder kwartaal gemonitord binnen de risicomanagercommissie middels de kwartaalrapportage. Deze rapportage wordt vervolgens aan het Bestuur voorgelegd.

Financieel crisisplan

Het fonds heeft in juli 2019 het crisisplan cijfermatig geactualiseerd. Een financieel crisisplan is gericht op hoe omgegaan wordt met crisissituaties en bevat een beschrijving van maatregelen die het Bestuur van BPFV op korte termijn effectief zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel beweegt in de richting van kritische waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. Zodoende kan het Bestuur slagvaardig opereren wanneer een crisissituatie daadwerkelijk optreedt. Het crisisplan is opgenomen in de ABTN.

In een crisissituatie zal het Bestuur onderstaande opsomming van sturingsmiddelen inzetten om de crisissituatie het hoofd te bieden:

- Beperken of niet toekennen van toeslagen;
- Het al dan niet aanpassen van het beleggingsbeleid;
- Premieverhoging;
- Het versoberen van de pensioenregeling;
- Het al dan niet korten van pensioenrechten en –aanspraken.

Daarnaast zal het Bestuur andere sturingsmiddelen die de herstelkracht van het pensioenfonds bevorderen in overweging nemen. Het Bestuur neemt gedurende een crisissituatie geen besluiten die de herstelkracht zullen belemmeren.

11. Beleggingen

Macro economische ontwikkelingen 2019

De groei van de wereldeconomie liet in het grootste deel van 2019 een vertraging zien. Vooral de wereldhandel, de industriële productie en de investeringen stonden onder druk. In de VS bleef de arbeidsmarkt zich gedurende het hele jaar daarentegen redelijk tot goed ontwikkelen, waardoor ook de consumptiegroei nog op peil kon blijven. Pas in het vierde kwartaal leek de wereldeconomie voorzichtig uit te bodemen.

Voor een belangrijk deel werd de vertraging veroorzaakt door het drukkende effect op de bestedingen vanuit politieke onzekerheden. Daarbij ging het vooral om de handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China. Nadat beide landen over en weer importheffingen aankondigden, werd pas aan het einde van het jaar een eerste akkoord gesloten. De onrust is hiermee echter nog niet volledig verdwenen. De de-escalatie van het handelsconflict tussen de VS en China was goed nieuws voor de opkomende wereld, in het bijzonder voor de economieën in Oost-Azië. In Latijns-Amerika en het Midden-Oosten leiden protesten tot beleidsonzekerheid, met negatieve gevolgen voor de directe groeivoorzichten en kapitaalstromen. De zwakte van de valuta's in de betrokken landen maakt het voor centrale banken moeilijker om te blijven versoepelen.

In Europa speelde vooral de discussie rond de Brexit. Met de komst van de nieuwe Britse premier Boris Johnson leek aanvankelijk het risico van een No Deal toe te nemen, maar met de ruime verkiezingswinst van de Conservatieven in december nam dit risico sterk af. In reactie op de politieke onrust en om preventief negatieve macro gevolgen te voorkomen, stopte de Fed niet alleen met renteverhogingen, maar voerde zelfs drie renteverlagingen door. Aan het eind van zijn termijn voerde ook de vertrekkende voorzitter van de Europese Centrale Bank (ECB) Mario Draghi een nieuwe ronde van versoepeling door. Daarnaast probeerden ook Chinese beleidsmakers de handelsrisico's deels goed te maken met maatregelen die de binnenlandse vraag een impuls moesten geven.

Financiële markten 2019

De rentes op obligaties van ontwikkelde markten zijn in 2019 per saldo gedaald. Dit werd vooral veroorzaakt door zwakke macro cijfers, vrees voor een verdere groeivertraging vanwege de politieke onrust en de verwachting en daarna realisatie van extra steun van de centrale banken. De obligatierentes bereikten in augustus nieuwe dieptepunten. Zelfs zeer lange swap rentes noteerden even onder de 0%. De afname van politieke risico's droeg daarna bij aan een opwaartse correctie van de rentes in het vierde kwartaal.

De extra stimulansen vanuit het monetaire beleid betekende een belangrijke steun voor financiële markten. Aandelen stegen met meer dan 30% tot nieuwe recordhoogtes, ondanks economische, bedrijf- en politieke onzekerheid. De handelsspanningen hadden

vooral een negatief effect op het beleggerssentiment voor opkomende landen. Per saldo bleven hierdoor aandelen opkomende markten duidelijk achter. Naast de relatief veilige staatsobligaties sloten ook bedrijfsobligaties en vastgoed het jaar met hoge rendementen af.

Vooruitzichten macro en markten vooral in het teken van politieke ontwikkelingen

De handelonzekerheid is het grootste risico voor de macro-economische vooruitzichten, hoewel de eerste handelsafspraken tussen de VS en China een positief signaal afgeven. Hoe lang de groeiperiode van de Amerikaanse economie, nu al de langste in de moderne economische geschiedenis, zal aanhouden, hangt vooral af van politieke ontwikkelingen. Zelfs als president Trump de handelsvrede tot na de presidentsverkiezingen probeert te bewaren, kunnen de verkiezingen zelf voor veel volatiliteit zorgen.

Beleggingsbeleid BPFV

Het Bestuur van BPFV heeft in het beleggingsplan 2019 de strategische allocatie beperkt aangepast ten opzichte van het voorgaande jaar. Wel heeft het Bestuur de rubricering van de allocatie herzien. Waar in voorgaande jaren de strategisch allocatie werd opgedeeld in een allocatie naar vastrentende waarden en allocatie naar aandelen, heeft het Bestuur er sinds 2019 voor gekozen een opdeling naar een matching- en een returnportefeuille te maken.

De normportefeuille die per 1 januari 2019 is vastgesteld bestond op hoofdlijnen uit de volgende categorieën:

- 45% in de matchingportefeuille,
- 55% in returnportefeuille.

Door de nieuwe rubricering van de portefeuille is een vergelijking tussen de normportefeuille van 2019 met die van eerdere jaren minder goed te maken.

De strategische afdekking van het renterisico van de pensioenverplichtingen is gehandhaafd op 70%. De renteafdekking vindt plaats op basis van de pensioenverplichtingen contant gemaakt met de rentetermijnstructuur inclusief UFR, zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (DNB). De werkelijke renteafdekking op UFR-basis komt per eind december 2019 uit op 69,2%.

Beleggingsmix

Het door het Bestuur vastgestelde strategische beleggingsbeleid en de feitelijke allocatie per ultimo 2019 kan als volgt worden samengevat:

Feitelijke allocatie per ultimo jaar (%)

	2019	Strategische allocatie in 2019(%)
Matchingportefeuille	43,6%	45,0%
Returnportefeuille	56,4%	55,0%
Totale portefeuille	100,0%	100,0%

Rendement

In 2019 werd een hoog rendement gerealiseerd. Door zowel de sterk gedaalde rente als de hogere koersen op de aandelenmarkten bedroeg het totale portefeuillerendement, inclusief het resultaat van het afdekken van het valutarisico, 20,2%. Het relatieve rendement ten opzichte van de strategische benchmark bedroeg 0,3%.

In onderstaande tabel worden de rendementen over het gehele jaar per beleggingscategorie weergegeven:

Beleggingscategorie	Portefeuille	Benchmark	Benchmark
Matchingportefeuille	25,5%	26,0%	Kortlopende obligaties + swaps
Returnportefeuille			
Bedrijfsobligaties	5,9%	6,0%	IBoxx EUR Non-Sovereign
Nederlandse Hypotheken	0,1%	0,0%	Nederlandse Staatsobligaties
Aandelen ontwikkelde markten	26,7%	26,0%	75% MSCI World (DC) NDR TR, EUR hedged + 25% MSCI World (DC) NDR TR
Aandelen opkomende markten	20,5%	20,6%	MSCI Emerging Markets NDR TR
Totaal	20,2%	19,9%	Samengestelde Benchmark

Toelichting per beleggingscategorie

Matchingportefeuille

De matchingportefeuille is ingevuld met duration matching fondsen van NN Investment Partners en liquiditeitsfondsen. Deze fondsen hebben verschillende looptijdprofielen. Door deze te combineren kan een afdekking van het renterisico conform het beleid van BPFV worden gerealiseerd. De benchmark van deze fondsen is een maatwerk benchmark van een combinatie van swaps (afgestemd op de gewenste rentegevoeligheid van het duration matching fonds) en kortlopende obligaties. De portefeuille wordt met een laag actief risicoprofiel beheerd, dus beoogt vooral het benchmarkrendement te realiseren.

Door de sterk gedaalde rente liet deze portefeuille een hoog rendement van 25,5% zien, waarmee de portefeuille 0,5% onder het benchmarkrendement uitkwam.

Returnportefeuille

Bedrijfsobligaties

De portefeuille bedrijfsobligaties is sinds begin 2019 ingevuld met het Europese bedrijfsobligatiefonds van State Street. Dit kent een duurzaam karakter en wordt passief beheerd. Het fonds behaalde in 2019 een positief resultaat van 5,9%. Het bleef hiermee, met name als gevolg van kosten, 0,1% achter op de benchmark.

Hypotheke

Sinds het december 2019 participeert BPFV in het Nederlandse hypothekefonds van NN Investment Partners. Het rendement op deze portefeuille in december bedroeg 0,1%.

Het totale rendement op vastrentende waarden bedroeg 18,12% (benchmark 18,08%).

Aandelen

BPFV laat de aandelenportefeuille volledig passief beheren. In 2019 zijn de State Street fondsen voor Europa, Noord-Amerika en Azië-Pacific vervangen door één wereldwijd passief fonds met een nadrukkelijker ESG profiel dat wordt beheerd door Northern Trust. In opkomende markten is in een State Street fonds belegd, eveneens passief.

Alle regio's kenden in 2019 een positief jaarresultaat.

Belegging	Rendement 2019	Benchmark
Ontwikkelde Markten (Euro hedged)	25,4%	24,6%
Ontwikkelde Markten (unhedged)	30,9%	30,0%
Opkomende Markten	20,5%	20,6%
Totaal	25,71%	25,06%

Alhoewel het een passief aandelenmandaat betreft is er een beperkte outperformance versus de benchmark behaald van 0,6%. Dit is het gevolg van het gehanteerde uitsluitingsbeleid, een verschil in dividendbelasting ten opzichte van de benchmark en het uitvoeren van transacties in de portefeuille. De afdekking van het valutarisico droeg negatief bij aan het rendement, met name door de sterker wordende US dollar en de hogere rente in de VS.

Z-score

De outperformance in 2019 leidt tot een positieve uitkomst van de Z-score en de daaraan verbonden performancetoets. In navolgende tabel zijn de uitkomsten van de Z-score en Performancetoets in de afgelopen vijf jaren opgenomen. De Performancetoets wordt uitgevoerd op basis van de behaalde Z-scores in de afgelopen vijf jaar. Op basis van deze vijf scores dient het fonds boven 0 uit te komen om de Performancetoets te doorstaan.

Periode	Z-score	Performancetoets ¹⁾
2019	0,43	1,67
2018	-0,65	1,56
2017	0,37	1,86
2016	1,28	2,46
2015	-0,56	2,07

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Maatschappelijk verantwoord beleggen betreft betrekken van milieu, sociale en governance aspecten in het beleggingsproces en de beoordeling en/of de beïnvloeding van bedrijven en overheden. In verkorte vorm wordt wel gesproken over 'ESG-onderwerpen': environmental, social en governance onderwerpen. BPFV geeft expliciet haar steun aan internationale ESG-principes van UNPRI en Global Compact, die beide geïnitieerd zijn door de Verenigde Naties. In dit kader is het fonds in 2018 ook lid geworden van VBDO, de Nederlandse vereniging van beleggers die zich specifiek richt op duurzaamheid.

1) Het in dit verslag opgenomen percentage bij de performancetoets betreft het 'gecorrigeerde' percentage. Dat wil zeggen dat er – in lijn met het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 - 1,28%-punt opgeteld is bij het ongecorrigeerde percentage.

Maatschappelijk verantwoord beleggen is een onderdeel van het BPFV beleggingsbeleid. BPFV neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus als het gaat om het leveren van een bijdrage aan een leefbare wereld voor volgende generaties. BPFV is er van overtuigd dat ESG doelstellingen positief kunnen bijdragen aan toekomstige rendementen tegen aanvaardbare risico's. BPFV is derhalve van mening dat ESG overwegingen een criterium vormen voor het maken van beleggingskeuzes.

Onderstaande mogelijkheden staan het Bestuur onder meer ter beschikking bij de implementatie van het ESG-beleid in de diverse (deel-) portefeuilles:

1. positieve screening (ESG-beleggingen prefereren boven reguliere beleggingen);
2. negatieve screening (hanteren van uitsluitingsbeleid);
3. stembeleid door vermogensbeheerders

Het Bestuur acht de aandelenportefeuille bij uitstek geschikt voor het hanteren van een uitsluitingsbeleid. Daartoe wordt (naast de AFM-lijst) geen eigen uitsluitingslijst opgesteld, maar sluit het Bestuur aan bij het uitsluitingsbeleid van de beheerder van de aandelenportefeuille, Northern Trust. Bij het passief beheerde Emerging markets fonds is dit niet mogelijk bij State Street. BPFV zal in 2020 het ESG beleid evalueren en, waar nodig, verder uitwerken.

Prudent Person 2019

Op grond van de Prudent Person-regel in artikel 135 en 136 van de Pensioenwet dient BPFV te beleggen in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden. Sinds 1 januari 2015 moet het pensioenfonds op grond van het nieuwe artikel 13a lid 4 van het Besluit FTK zelf onderbouwen dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de Prudent Person-regel.

Bij het opstellen van de onderbouwing is gekeken naar de vormgeving van het beleggings- en risicobeleid, de risicohouding, de veiligheid, liquiditeit, kwaliteit van de beleggingen en bijbehorende risico's, het renteaftdekkings- en derivatenbeleid, diversificatie van beleggingen en de wijze van waarden.

Het Bestuur van BPFV handelt in overeenstemming met het prudent person beginsel conform de artikelen 135 en 136 uit de Pensioenwet en de artikelen 13 en 14 uit het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds (FTK).

Centraal hierin staat de doelstelling om te beleggen in het belang van de deelnemers. Het Bestuur weegt de belangen van haar deelnemers op evenwichtige wijze bij het nemen van besluiten. In de vaststelling van de risicohouding en uitvoering van de ALM-studie wordt expliciet rekening gehouden met verschillende groepen deelnemers. Teneinde de beoogde pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veilig te stellen tracht het Bestuur de toevertrouwde middelen op een verantwoorde en solide wijze te beleggen. Dit komt onder andere tot uiting bij de vaststelling van het strategische beleggingsbeleid, de invulling van dit beleid en de naleving van het vastgelegde risicokader.

De basis voor de risicohouding die het pensioenfonds in 2015 heeft vastgesteld is een drietal uitgangspunten die de sociale partners hebben aangegeven betreffende de kans op kortingen, premiebeleid en verwachte indexatie. De risicohouding komt tot uitdrukking in de gekozen ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets. In de eerstvolgende volledige ALM-studie zal de risicohouding geïkt worden aan het te voeren beleggings- en risicobeleid.

Het Bestuur houdt in alle redelijkheid rekening met de specifieke verplichtingen van het fonds om tot een zorgvuldige onderbouwing van het beleggingsbeleid te komen. Hiervoor wordt periodiek een ALM-studie uitgevoerd. In de beleidscyclus beleggingen is vastgelegd dat de resultaten van het ALM-beleid worden vertaald in een strategisch beleggingsbeleid en een jaarlijks beleggingsplan. Het Bestuur van BPFV keurt deze plannen jaarlijks goed en deze vormen de basis van het beleggingsbeleid.

De invulling van het beleid gebeurt middels externe vermogensbeheerders die periodiek door het Bestuur worden geëvalueerd. Bij de vertaalslag (implementatie) naar de daadwerkelijke invulling van het beleggingsbeleid wordt zorgvuldigheid betracht. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een complete opzet van het renteafdekkingsbeleid en een brede spreiding over beleggingscategorieën. In samenhang hiermee worden de verschillende beleggingsrisico's geïdentificeerd en op de juiste waarde ingeschat.

De risico's van het pensioenfonds zijn vastgelegd in het Integraal Risico Management (IRM) framework. Jaarlijks worden de risico's en bijbehorende beheersmaatregelen door het Bestuur geëvalueerd en geprioriteerd. Bij voorstellen aan het Bestuur wordt standaard een risicoparagraaf toegevoegd. Onder andere de risico's betreffende het gebruik van derivaten, marktliquiditeit en het cash flow risico van het pensioenfonds zijn onderdeel van het IRM-framework. Het Bestuur meent deze risico's adequaat te beheersen. In het beleggingsplan wordt ingegaan op de voorwaarden die worden gesteld aan het gebruik van derivaten in de portefeuille en de waardering van beleggingen.

De verantwoording van vermogensbeheerders en de custodian over het gevoerde beleid en de controleomgeving is uitvoerig. Deze partijen, alsook de adviseurs van het pensioenfonds, leveren op maandbasis meerdere rapportages waarmee verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde beleid. Dikwijls wordt naar aanleiding van rapportages actie ondernomen door de diverse beleidscommissies, waarvan de uitkomsten in het Bestuur worden besproken.

De governance van het pensioenfonds is op zodanige wijze ingericht dat er voldoende checks and balances aanwezig zijn bij de invulling en monitoring van het beleggingsbeleid.

Het Bestuur heeft in december 2018 de investment beliefs geactualiseerd. De fundamentele beleggingsbeginselen en visie van het Bestuur zijn vastgelegd wat betreft het beleggingsproces, de werking van financiële markten, governance en ESG-beleid. De investment beliefs gelden ook als verantwoording richting de deelnemers en worden daarom ook op de website van het pensioenfonds gepubliceerd.

12. Vooruitblik

In dit hoofdstuk gaan we kort in op enkele gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden na de balansdatum van dit jaarverslag. Daarnaast een verdere voortuitblik voor 2020.

Gebeurtenissen na de balansdatum

De volgende gebeurtenissen hebben plaatsgevonden na 1 januari 2020:

- Op 4 maart 2020 heeft DNB laten weten in te stemmen met de benoeming van de heer Oude Luttikhuis. De heer Oude Luttikhuis heeft zitting in het Bestuur namens de werkgevers. Met zijn benoeming is het Bestuur van BPFV weer voltallig.
- Op 25 maart 2020 heeft BPFV een nieuw herstelplan ingediend bij DNB. Conclusie van het herstelplan is dat de beleidsdekkingsgraad van BPFV binnen tien jaar, namelijk medio 2027, op het vereiste niveau van 112,8% zal uitkomen. Het is daarom niet nodig om in 2020 een korting door te voeren. Wel is er naar verwachting in 2021 een korting nodig, omdat volgens het herstelplan de actuele dekkingsgraad eind 2020 niet voldoet aan het minimaal vereiste niveau. De actualisatie van het herstelplan is op 4 juni 2020 door DNB goedgekeurd.
- In het voorjaar van 2020 is de coronacrisis uitgebroken. BPFV heeft direct een crisisteam ingericht. Als gevolg van de crisis is er een bijzondere situatie ontstaan. De waarde van de beleggingen in zakelijke waarden is in vergelijking met 31 december 2019 fors gedaald, waardoor ook de dekkingsgraad is gedaald. Het crisisteam monitort de ontwikkelingen in de dekkingsgraad wekelijks. Per 31 mei 2020 bedraagt de dekkingsgraad 89,8%.

Daarnaast treft de coronacrisis ook werkgevers in met name de vlakglassector. Werkgevers die een beroep moeten doen op de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging te behoeve van Werkgelegenheid (NOW), kunnen zich melden bij BPFV en verzoeken om de betaling van de premies en/of de eindafrekening over 2019 met een maand uit te stellen. De overheidssteun betreft ook de betaling van pensioenpremies. Zodra werkgevers de bijdrage van de overheid hebben ontvangen, worden zij verzocht de premies alsnog te voldoen.

Vanwege het betalingsuitstel heeft BPFV haar liquiditeitspositie verhoogd. Zo wordt gewaarborgd dat het pensioenfonds voldoende middelen beschikbaar heeft om de uitkering van de pensioenen te kunnen verzorgen.

Het Bestuur van BPFV is er voor verantwoordelijk dat kritische processen zoals het verzorgen van uitkeringen en het innen van premies doorlopen. Om dat te kunnen garanderen hebben wij gecontroleerd en vastgesteld dat al onze uitbestedingsrelaties maatregelen hebben getroffen om de continuïteit van de dienstverlening aan BPFV te kunnen waarborgen.

De coronacrisis heeft dus op verschillende manieren impact op ons pensioenfonds. Op het moment van opmaken van de jaarrekening is er nog steeds veel onzeker en is het niet mogelijk de (financiële) impact van de crisis in 2020 op het pensioenfonds vast te stellen. Vast staat wel dat onze dekkingsgraad de laatste maanden is gedaald. De kans dat BPFV de pensioenen in 2021 moeten verlagen neemt hierdoor toe. Of we de pensioenen inderdaad moeten verlagen, hangt af van de dekkingsgraad op 31 december 2020. Voor actuele informatie wordt naar de website van het pensioenfonds verwezen.

Vooruitblik 2020

In 2020 zullen de volgende onderwerpen in ieder geval aandacht vragen van het Bestuur:

- De werkgroep Toekomst en het Bestuur zullen zich nader verdiepen in de vraag wat mogelijk geschikte samenwerkingspartners zijn voor BPFV. Als deze er niet zijn, zal bezien worden of het een optie is om als zelfstandig pensioenfonds verder te gaan.
- Het Bestuur zal de ontwikkelingen inzake de nadere uitwerking van het Pensioenakkoord op de voet volgen.
- De CAO van Bouwend Nederland Vakgroep Glas (GBO) loopt van 1 juli 2018 tot en met 30 juni 2020. In 2020 zullen sociale partners met elkaar in gesprek gaan over een nieuwe cao. De pensioenregeling van BPFV is daar onderdeel van. Waar nodig zal het Bestuur sociale partners adviseren over (de gevolgen van) mogelijke aanpassingen in de pensioenregeling.
- De BAC en het Bestuur streven ernaar in 2020 te komen tot een nadere invulling van het ESG-beleid.
- De financiële positie van BPFV zal ook in 2020 de onverminderde aandacht van het Bestuur vragen. Het Bestuur zal in de loop van het jaar komen tot een nadere uitwerking van het kortingsbeleid.
- De sleutelfunctiehouders interne audit en risicobeheer zullen het komende jaar aan de slag gaan om hun functies verder vorm te geven en nader te verankeren in de governance-structuur van het pensioenfonds.

13. Bestuur en organisatie

Het Bestuur

BPFV kent een paritair samengesteld Bestuur dat zich terzijde laat staan door enkele externe partijen: een externe adviserend actuaaris, een certificerend actuaaris, een externe accountant, een compliance officer, een bestuursbureau en een beleggingsadviseur. BPFV maakt gebruik van diverse bestuurscommissies. BPFV heeft geen personeel in dienst; alle werkzaamheden (pensioenadministratie, uitbetaling, vermogensbeheer, communicatie, etc.) zijn uitbesteed.

Het Bestuur bestaat uit zeven leden. De werkgeversorganisaties dragen in onderling overleg drie leden voor, die door het Bestuur worden benoemd. De werknemersorganisaties dragen ieder één lid voor, voor benoeming door het Bestuur. Het lid namens pensioengerechtigden wordt benoemd door het Bestuur na verkiezingen door pensioengerechtigden. De voorzitter is een onafhankelijk bestuurslid zonder stemrecht en wordt benoemd door het Bestuur.

Medio 2019 is de onafhankelijk voorzitter de heer M.A.J. Meijer herbenoemd voor 2 jaar. Mevrouw A. van Leeuwen heeft ervoor gekozen niet meer beschikbaar te zijn voor herbenoeming en heeft het Bestuur per 21 juli 2019 verlaten. Zij is opgevolgd door mevrouw L.I. Kleijer-Blok, die per 29 oktober 2019 is benoemd.

De samenstelling van het Bestuur per 31 december 2019 is als volgt:

Benoemd als onafhankelijk voorzitter:

<i>Leden</i>		<i>Vanaf</i>	<i>Tot</i>	
De heer M.A.J. Meijer (1958)	voorzitter	11-09-2017	11-09-2021	Onafhankelijk bestuurder

Benoemd als bestuurslid namens werkgeversorganisaties:

<i>Leden</i>		<i>Vanaf</i>	<i>Tot</i>	<i>Organisatie</i>
De heer H. Oude Luttikhuis (1964)	aspirant bestuurslid	-	-	GBO
De heer E.E. van de Lustgraaf (1950)	bestuurslid	01-07-2014	01-07-2022	VVH
De heer J.A.J.M. Borm (1956)	secretaris	01-10-2014	01-10-2022	GBO

Benoemd als bestuurslid namens werknemersorganisaties:

<i>Leden</i>		<i>Vanaf</i>	<i>Tot</i>	<i>Organisatie</i>
Mevrouw J.G.E. van Leeuwen (1986)	bestuurslid	26-10-2017	26-10-2021	FNV
Mevrouw L.I. Kleijer-Blok (1959)	bestuurslid	29-10-2019	29-10-2023	FNV
De heer H. Roeten (1961)	plv. secretaris	02-03-2017	02-03-2021	CNV Vakmensen

Er is één bestuurslid afgetreden in 2019

Mevrouw A. van Leeuwen heeft ervoor gekozen niet meer beschikbaar te zijn voor herbenoeming en heeft het bestuur per 21 juli 2019 verlaten. Zij is opgevolgd door mevrouw L.I. Kleijer-Blok, die per 29 oktober 2019 is benoemd. Mevrouw Kleijer zit in het Bestuur op voordracht van het FNV, namens de pensioengerechtigden.

Het Bestuur bedankt mevrouw Van Leeuwen bij deze nogmaals hartelijk voor haar waardevolle bijdrage in het bestuur gedurende de afgelopen jaren.

Vacature is vervuld

De vacature die sinds september 2018 openstond is per 4 maart 2020 vervuld met de benoeming van de heer H.J.B. Oude Luttikhuis, bestuurslid namens GBO. De heer Oude Luttikhuis heeft sinds 28 maart 2019 meegedraaid in het bestuur als aspirant bestuurslid.

Trainee aangenomen

De heer G. Alserda (1989) is van 1 oktober 2019 tot en met 30 september 2020 via de Stichting Pensioenlab aangesteld als trainee bij BPFV. Hij neemt als toehoorder deel aan bestuursvergaderingen, studiedagen en overige bijeenkomsten van BPFV. Door deel te nemen aan de bestuursvergadering en overige activiteiten krijgt de heer Alserda de mogelijkheid om zich in te leven in de rol van bestuurder van een pensioenfonds en ervaring op te doen ter voorbereiding op een dergelijke rol.

Bestuur en dagelijkse leiding

Het Bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het bedrijfstakpensioenfonds, alsmede overeenkomstig de vastlegging in de ABTN.

Het Bestuur vertegenwoordigt het bedrijfstakpensioenfonds en draagt de (eind)verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregelingen en het daartoe behorende pensioen-, risicomanagement-, beleggings- en communicatiebeleid. Het Bestuur heeft in 2019 gemiddeld genomen elke maand vergaderd. Besluiten worden genomen bij volstreekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.

Het Bestuur heeft tijdens het boekjaar 2019 elf maal regulier vergaderd. Daarnaast heeft het Bestuur diverse malen in verschillende gremia overlegd:

- Drie studiedagen;
- Drie overleggen tussen (een afvaardiging van) het Bestuur en sociale partners;
- Twee overleggen tussen (een afvaardiging van) het Bestuur en de Raad van Toezicht;
- Twee overleggen tussen (een afvaardiging van) het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan;
- Eén overleg tussen (een afvaardiging van) het Bestuur, de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan gezamenlijk;
- Twee overleggen in verband met het jaarwerk;
- Twee overleggen in verband met kennissessies vermogensbeheer (Bestuur/BAC).

De Agendacommissie van het fonds bestaat uit de onafhankelijk voorzitter, de secretaris van het Bestuur en de plaatsvervangend secretaris van het Bestuur. In de Agendacommissie wordt de voortgang van alle acties en activiteiten van het fonds besproken en worden de vergaderingen voorbereid.

Samenstelling Agendacommissie per 31 december 2019:

<i>Leden</i>	<i>Organisatie</i>
De heer M.A.J. Meijer	Onafhankelijk voorzitter
De heer J.A.J.M. Borm	Organisatie voor de Vlakglasbranche GBO
De heer H. Roeten	CNV Vakmensen

De Agendacommissie is in 2019 elf maal regulier bijeengekomen.

BPFV kent diverse bestuurlijke commissies. Deze zijn waar mogelijk paritair samengesteld.

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De BAC bereidt voor het Bestuur besluiten voor over strategische beleggingen en wijzigingen op het gebied van vermogensbeheer. De commissie houdt toezicht op het integraal balansmanagement en het vermogensbeheer. In dat kader beoordeelt zij de betreffende rapportages en worden vergaderingen voorbereid. De ondersteuning van de BAC wordt verzorgd door Montae & Partners te Rijswijk.

Samenstelling BAC per 31 december 2019:

<i>Leden</i>	<i>Organisatie</i>
De heer E.E. van de Lustgraaf	VVH
Mevrouw J.G.E. van Leeuwen	FNV (aspirant-lid)

In 2019 heeft de heer Van de Lustgraaf de rol als waarnemend voorzitter in de BAC waargenomen. De heer W. Schapendonk (CVP Advies) en de heer J.W. Engel (Montae & Partners) waren in 2019 extern adviseur van de BAC. Begin 2020 is de heer Schapendonk aangesteld als extern voorzitter van de BAC.

De BAC is in 2019 zes maal bijeengekomen. Daarnaast hebben er meerdere kennissessies plaatsgevonden in het kader van de transitie naar NNIP.

Risicomanagementcommissie

De Risicomanagementcommissie onderzoekt en beoordeelt alle risico's van en voor het pensioenfonds en geeft hierover gevraagd en ongevraagd advies aan het Bestuur. Het beleidsdocument Integraal Risicomanagement (IRM) beschrijft de invulling van het integraal risicomanagement door het fonds. De ondersteuning van de Risicomanagementcommissie wordt verzorgd door Montae & Partners te Rijswijk.

Samenstelling Risicomanagementcommissie per 31 december 2019:

<i>Leden</i>	<i>Organisatie</i>
De heer H. Roeten	CNV Vakmensen
De heer E.E. van de Lustgraaf	Vereniging van Verfgroothandelaren in Nederland
De heer J.A.J.M. Borm	Organisatie voor de Vlakglasbranche GBO

De Risicomanagementcommissie is in 2019 twaalf maal bijeengekomen. De heer Roeten is voorzitter van de Risicomanagementcommissie. De heer F. van Rijn (WTW) fungeert als vervuller voor de sleutelfunctie Risicobeheer en adviseert de Risicomanagementcommissie.

Communicatiecommissie

Doel van de commissie is om de communicatie en informatieverstrekking aan de aangesloten werkgevers en deelnemers van BPFV op een duidelijk en begrijpelijk niveau te verzorgen.

Dit gebeurt onder meer door middel van nieuwsbrieven en via de website. Hierbij worden nieuwe ontwikkelingen en voorschriften gevolgd. De Communicatiecommissie wordt ondersteund door AZL.

Samenstelling Communicatiecommissie per 31 december 2019:

<i>Leden</i>	<i>Organisatie</i>
De heer J.A.J.M. Borm	Organisatie voor de Vlakglasbranche GBO
Mevrouw J.G.E. van Leeuwen	FNV
Mevrouw L.I. Kleijer-Blok	FNV, zetel pensioengerechtigden

De Communicatiecommissie is in 2019 acht maal bijeengekomen. In 2019 was mevrouw J.G.E. van Leeuwen voorzitter van de Communicatiecommissie.

Pensioencommissie

De Pensioencommissie verricht voorbereidende werkzaamheden ter advisering van het Bestuur inzake met name onderwerpen die betrekking hebben op de deelnemers- en werkgeversadministratie, die door het pensioenfonds is uitbesteed aan AZL, zoals:

- aansluitingen van werkgevers (verplichtstelling, dispensatieverzoeken);
- handhaving op aansluitingen; en
- vrijwillige aansluitingen
- klachten- en geschillen.

Samenstelling Pensioencommissie per 31 december 2019:

<i>Leden</i>	<i>Organisatie</i>
De heer H. Roeten	CNV Vakmensen
De heer J.A.J.M. Borm	Organisatie voor de Vlakglasbranche GBO
Mevrouw J.G.E. van Leeuwen	FNV
De heer H.J.B. Oude Luttikhuis	Organisatie voor de Vlakglasbranche GBO (aspirant-lid)

De Pensioencommissie is in 2019 negen keer bijeengekomen. De heer Borm is voorzitter van de Pensioencommissie.

Naast commissies formeert BPFV regelmatig ook werkgroepen (tijdelijke projectmatige overlegvormen) die zich buigen over specifieke thema's. De volgende werkgroepen zijn actief geweest gedurende 2019:

Werkgroep Toekomst

Het Bestuur heeft de toekomst van het pensioenfonds nog steeds hoog op de agenda staan. De verplichtstellingsbeschikking en de rol van de sociale partners zijn uiteraard erg belangrijk in deze discussie. Op initiatief van het Bestuur is daarom in 2017 een Werkgroep Toekomst opgericht, waar naast enkele bestuursleden ook een afvaardiging vanuit de sociale partners aan deelneemt (FNV, CNV Vakmensen, GBO, VVH). In 2019 is de AWWN in de arm genomen om de Werkgroep Toekomst te begeleiden bij het nader uitwerken van verschillende toekomstscenario's. Ook is er in 2019 een oplossing bereikt inzake de discussie over de reikwijdte van de verplichtstelling. Zie hoofdstuk 4 "Bestuursaangelegenheden 2019".

Stuurgroep Transitie

In verband met de overgang van AZL Heerlen naar AZL Amsterdam is een stuurgroep Transitie opgericht, waarin naast projectleiders van AZL ook enkele bestuursleden zitting hebben. Na de keuze voor roll-back van de administratie naar AZL Heerlen is deze stuurgroep in stand gebleven. De stuurgroep heeft alle risico's in kaart gebracht die zich kunnen voordoen bij de transitie en beheersingsmaatregelen vastgesteld. Ook is een stappenplan opgesteld, om te bewaken dat de roll-back zorgvuldig en tijdig verloopt. De stuurgroep is periodiek bij elkaar gekomen in 2019 en heeft zo bijgedragen aan een beheerste transitie.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het Bestuur ten aanzien van het uitgevoerde beleid en beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan een wettelijk adviesrecht ten aanzien van een aantal onderwerpen. In dat verband heeft het Bestuur gedurende het boekjaar 2019 een advies aan het Verantwoordingsorgaan gevraagd inzake besluiten over het beloningsbeleid van de RvT, het beloningsbeleid van de sleutelfunctiehouders, de keuze met betrekking tot de Uniforme rekenmethodiek ten behoeve van de informatieverstrekking over scenario's aan deelnemers, de samenstelling van de premie voor 2020 en de automatische waardeoverdracht van bestaande kleine pensioenen. De reactie van het Verantwoordingsorgaan op het voorgestelde beloningsbeleid voor de sleutelfunctiehouders was voor het Bestuur aanleiding om het voorgestelde beleid aan te houden en eerst meer ervaring op te doen met de tijdsbesteding die gemoeid is met de sleutelfunctiehouders, alvorens structureel beleid vast te stellen. Het Verantwoordingsorgaan heeft op alle overige onderwerpen positief advies uitgebracht.

Samenstelling Verantwoordingsorgaan per 31 december 2019:

<i>Leden</i>	<i>Functie</i>	<i>Vanaf</i>	<i>tot</i>	<i>Namens</i>
De heer T. Grootjen (1959)	voorzitter	01-07-2014	01-07-2022	VVH
De heer C. Heinen (1966)	lid	01-03-2017	01-03-2021	GBO
De heer W.C.A. Roose (1946)	secretaris	01-07-2016	01-07-2020	Pensioengerechtigden
De heer H. Beekhuis (1955)	lid	01-03-2017	01-03-2021	Pensioengerechtigden
De heer A. Verheul (1975)	lid	01-07-2018	01-07-2022	Deelnemers
Vacature	lid	21-11-2019		Deelnemers

De vacature namens de deelnemers is ontstaan door het aflopen van de benoemingstermijn van de heer G.P.M. Hawinkels. Hij is per 1 mei 2019 afgetreden. Hij is voor korte tijd opgevolgd door de heer K.J. Walle, die zich per 21 november 2019 weer heeft teruggetrokken. Het FNV is verzocht om een nieuwe kandidaat voor te dragen voor deze vacature. De heer Roose heeft aangegeven niet meer herbenoembaar te zijn na 1 juli 2020. De plek van de heer Roose wordt overgenomen door de heer G.P.M. Hawinkels, die dan namens de pensioengerechtigden weer terugkeert in het Verantwoordingsorgaan.

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2019 tien maal vergaderd, waaronder begrepen overleg met (een delegatie van) het Bestuur, met de Raad van Toezicht en met (een delegatie van) het Bestuur en de Raad van Toezicht tezamen. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan deelgenomen aan één studiedag gezamenlijk met het Bestuur en de RvT.

Raad van Toezicht

Dit intern orgaan heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het Bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De Raad van Toezicht onderhoudt een actieve dialoog met het Bestuur en ziet specifiek toe op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het Bestuur. De Raad van Toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van haar taken aan het Verantwoordingsorgaan. De Raad van Toezicht betreft in haar toezicht de naleving door het fonds van normen in de Code Pensioenfondsen. Het Bestuur heeft de Raad van Toezicht goedkeuring gevraagd inzake het besluit tot automatische waardeoverdracht van bestaande kleine pensioenen. De Raad van Toezicht heeft de gevraagde goedkeuring gegeven.

Samenstelling Raad van Toezicht per 31 december 2019:

<i>Leden</i>	<i>Functie</i>	<i>Vanaf</i>	<i>tot</i>
De heer D.H. Mik	voorzitter	01-07-2014	01-07-2021
De heer J.W.G. van Oostveen	lid	01-07-2014	01-07-2022
Mevrouw S.B.P. Smit	lid	01-07-2016	01-07-2020

Mevrouw Smit heeft laten weten niet meer herbenoembaar te zijn na 1 juli 2020. Het Verantwoordingsorgaan zal in overleg met de Raad van Toezicht een nieuwe kandidaat voordragen aan het Bestuur.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 zeven maal (telefonisch) vergaderd met (een delegatie van) het Bestuur, met het Verantwoordingsorgaan en met (een delegatie van) het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan tezamen. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht nog enkele keren zelf vergaderd zonder externe partijen, deelgenomen aan de studiedag en een zelfevaluatie gehouden.

Sleutelfunctiehouders

Het Bestuur van BPFV heeft in 2019 drie sleutelfunctiehouders benoemd. De heer J. Tol (Triple A) is sleutelfunctiehouder Actuarieel. De heer M.A.J. Meijer is sleutelfunctiehouder Interne audit en de heer H. Roeten is sleutelfunctiehouder Risicobeheer. De heer F. van Rijn (WTW) fungeert als vervuller van de sleutelfunctie Risicobeheer.

Uitbestedingsbeleid BPFV

BPFV heeft werkzaamheden uitbesteed aan derden. De Pensioenwet stelt specifieke eisen aan het uitbestedingsbeleid van pensioenfondsen. Zo moet het pensioenfonds ervoor zorgen dat de organisatie waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed de wettelijke regels, die van toepassing zijn op het pensioenfonds, naleeft. Aan uitbesteding is een aantal risico's verbonden. Het Bestuur heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van die risico's. Centraal in het uitbestedingsbeleid van BPFV staat dat uitbesteding weliswaar de plaats van uitvoering van werkzaamheden verlegt of gebruik wordt gemaakt van andere natuurlijke en/of rechtspersonen of processen c.q. systemen, maar niet de bestuurlijke verantwoordelijkheid daarvoor.

Het Bestuur toetst regelmatig of de manier waarop de uitbestede activiteiten of processen worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Het Bestuur doet dit onder andere door:

- de uitbestedingspartij te laten rapporteren over de stand van zaken m.b.t. de aanbevolen verbeteringen in de ISAE 3402 type II-verklaring, of een daarmee vergelijkbare verklaring en de werking van de processen;
- maand- en kwartaalrapportages (SLA-rapportages) van de uitbestedingspartijen te bestuderen en te bespreken;
- desgewenst periodieke audits te laten uitvoeren bij de uitbestedingspartij;
- periodiek overleg en evaluatiegesprekken met de uitbestedingspartijen.

Het Bestuur evalueert periodiek of de uitbestedingsrelatie nog aan de gestelde eisen voldoet. Het bijstellen of beëindigen van de uitbestedingsrelatie kan hiervan het gevolg zijn.

Uitvoering pensioen-, werkgevers- en financiële administratie

De pensioenadministratie wordt volledig uitgevoerd door AZL te Heerlen. Als administrateur voor het fonds draagt AZL in Heerlen zorg voor:

- De pensioen- en deelnemersadministratie;
- De financiële administratie;
- De jaarverslaglegging;
- De werkgeversadministratie (handhaving, (verplichte en vrijwillige) aansluitingen);
- Communicatie-advies.

Vermogensbeheerders

De externe vermogensbeheerders zijn:

<i>Naam</i>	<i>Gevestigd</i>	<i>Vanaf</i>
NNIP	Den Haag	januari 2019
State Street Global Advisors	Londen	mei 2009
Northern Trust	Amsterdam	september 2019

De vermogensbeheerders zijn verantwoordelijk voor de selectie en timing van de transacties in de door hen beheerde portefeuilles binnen de geldende mandaten.

Bestuursondersteuning

De (externe) bestuursondersteuning wordt verzorgd door Montae & Partners te Rijswijk.

Compliance officer

Vanaf 1 januari 2019 worden de compliance-werkzaamheden uitgevoerd door Compliance-i-Consultancy. De externe compliance officer voor BPFV is mevrouw N. Westen. Mevrouw Westen neemt namens het fonds tevens de taak van Privacy Officer op zich.

Adviserend actuaris en waarmede actuaris

De heer H. Zaghdoudi van Willis Towers Watson te Amsterdam is de adviserend actuaris van BPFV. De adviserend actuaris adviseert het Bestuur onder meer over de financiële opzet van het fonds en het premieniveau van de pensioenregeling.

Als waarmede actuaris treedt de heer J.J.M. Tol van Triple A op. De waarmede actuaris toetst onder andere jaarlijks de mate waarin de verplichtingen van het fonds door aanwezig vermogen worden afgedekt.

Waarmede accountant

Het Bestuur heeft de heer H.D.M. Plomp van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Amsterdam als controlerend accountant benoemd. De accountant controleert de jaarrekening, de verslagstaten en rapporteert jaarlijks zijn bevindingen aan het Bestuur. Door omstandigheden zijn de werkzaamheden van de heer Plomp begin 2020 overgenomen door de heer H.C.L. Scholtes.

Daarnaast adviseert PricewaterhouseCoopers te Amsterdam het Bestuur inzake de BTW- en belastingzaken.

Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering

BPFV heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering. Per 9 december 2018 is de verzekering overgegaan van verzekeraar HDI naar verzekeraar Zurich na een marktvergelijking uitgevoerd door WTW.

Herverzekeraar TNP

ElipsLife is de herverzekeraar van het Tijdelijk Nabestaanden Pensioen (TNP) op risicobasis in de pensioenregeling, alsmede van het daaraan gekoppelde arbeidsongeschiktheidsrisico. Per 1 januari 2019 is de (aflopende) overeenkomst met ElipsLife verlengd, gebaseerd op verlaagde risicopremies in verband met een positief schadeverloop de afgelopen drie jaar.

14. Verslag van de Raad van Toezicht over het jaar 2019

Inleiding

De taken van de Raad van Toezicht vloeien voort uit artikel 104 van de Pensioenwet. De wettelijke taken omvatten ten minste het toezicht op het beleid van het Bestuur en de algemene gang van zaken van het pensioenfonds, het toezien op adequate risicobeheersing en op evenwichtige belangenafweging door het Bestuur. Daarnaast richt de Raad van Toezicht zich op het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de 'checks en balances' binnen het fonds alsmede het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en het beoordelen van de wijze waarop door het Bestuur wordt omgegaan met de risico's op de korte en langere termijn. De Raad van Toezicht staat het Bestuur met raad terzijde. Aanvullend op deze wettelijke taken heeft de raad van toezicht wettelijke goedkeuringsrechten.

Oordeel

De Raad van Toezicht constateert dat in het algemeen de processen goed op orde zijn en dat de bestuurlijke besluitvormingsprocessen adequaat zijn verlopen. Het Bestuur heeft een sterke focus op de operationele zaken en bestuurlijke processen en wordt daarin goed ondersteund. De communicatie op de website over de (mogelijke) gevolgen voor deelnemers van de verslechtering van de financiële positie van het fonds zowel op korte als op lange termijn, verdient wat de Raad betreft nog wel aandacht.

Wijze van rapporteren

De Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen vragen dat de Raad van Toezicht verantwoording aflegt aan Verantwoordingsorgaan en werkgever(s) over uitvoering van taken en uitoefening van bevoegdheden alsmede een rapport van bevindingen opstelt bestemd voor Bestuur en Verantwoordingsorgaan. De verantwoording aan de werkgevers verloopt via de vertegenwoordiging van de werkgevers in het Verantwoordingsorgaan.

Na overleg met het Verantwoordingsorgaan en het Bestuur, heeft de Raad van Toezicht over 2019 één rapport opgesteld waarin zowel bevindingen worden gerapporteerd als verantwoording wordt afgelegd.

In het boekjaar 2019 heeft de Raad van Toezicht drie keer fysiek overleg gevoerd met het dagelijks Bestuur van het pensioenfonds. Het dagelijks Bestuur van het fonds bestaat uit de onafhankelijk voorzitter, de secretaris van het Bestuur en de plaatsvervangend secretaris van het Bestuur. De vergadering van het Bestuur is in 2019 twee keer door de Raad van Toezicht bijgewoond, waarvan één vergadering het thema van een gezamenlijke studiedag had en één vergadering met als hoofdthema de agendering van het jaarwerk en de rapportage van de Raad van Toezicht. Een tweede studiedag is door één van de leden van de Raad van Toezicht bijgewoond. Verder hebben individuele leden van de Raad van Toezicht als toehoorder vergaderingen van commissies bijgewoond. Met het Verantwoordingsorgaan is in 2019 drie keer gesproken, waarvan één keer de verantwoording en de rapportage van de Raad van Toezicht betrof.

Verslag Raad van Toezicht 2019

De Raad van Toezicht constateert dat er door het Bestuur veel aandacht is voor kostenbeheersing. Er wordt alles aan gedaan om de eerdere kostenvoordelen bij de min of meer gedwongen terugkeer naar het pensioenadministratie systeem Compass te bestendigen. Wel lijkt het nadenken over het toekomstige pensioencontract en strategische samenwerking met andere partijen, mede ook door de Corona crisis, lagere prioriteit te krijgen. De Raad van Toezicht betreurt dat. De financiële positie is in 2019 in een jaar met uitzonderlijke rendementen op zakelijke beleggingen nauwelijks veranderd. De herstelkracht van het fonds is zeer beperkt. Gelijktijdig kunnen de gevolgen van Covid-19 grote impact hebben op de financiële positie in 2020. Het jaar 2019 is bestuurlijk zeer intensief geweest. De Raad van Toezicht heeft waardering voor de inzet van het bestuur.

Uitoefening van de bevoegdheden en goedkeuringsrechten

Aan de goedkeuring van de Raad van Toezicht zijn besluiten van het bestuur onderworpen tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening, profielschets bestuurders, beloningsbeleid en als dat aan de orde is de overdracht van verplichtingen, liquidatie, fusie, en splitsing en omzetting van het fonds in een andere rechtsvorm.

Goedkeuring van het bestuursbesluit met betrekking tot het bestuursverslag en de jaarrekening is het sluitstuk van een toezichtperiode. Deze goedkeuring is te bezien vanuit de taak en rol van het intern toezicht. Dit betekent dat onder meer wordt beoordeeld op consistentie met eigen waarnemingen en op transparantie.

Op grond van onze waarnemingen hebben wij ingestemd met het besluit van het Bestuur om het bestuursverslag 2019 en de jaarrekening 2019 goed te keuren.

Conclusie

De Raad van Toezicht is van oordeel dat de beleidsafwegingen, de bestuurlijke procedures en de “checks en balances” goed zijn ontwikkeld. Wel kan het Bestuur meer aandacht besteden aan strategische vraagstukken waaronder de continuïteit van het fonds.

Raad van toezicht

Dick Mik (voorzitter)

Selma Smit

Jan Willem van Oostveen

15. Reactie Bestuur op verslag Raad van Toezicht over het jaar 2019

Het Bestuur heeft met interesse kennis genomen van het verslag van de Raad van Toezicht (RvT) over het jaar 2019.

Het Bestuur waardeert de goede samenwerking met de RvT. De gekozen aanpak - een mondelinge toelichting van het verslag door de RvT aan het voltallige Bestuur - is als positief ervaren. Het Bestuur ervaart een positief kritische grondhouding van de RvT in het verslag en tijdens overleggen tussen het Bestuur en de RvT. Hieronder gaat het Bestuur nader in op enkele onderdelen van het verslag.

Langetermijnstrategie en toekomst van het pensioenfonds

De RvT merkt op dat er meer aandacht kan zijn bij het bestuur voor strategische vraagstukken, waaronder de continuïteit van het pensioenfonds. Door de coronacrisis zou dit onderwerp een lagere prioriteit hebben gekregen. Het Bestuur herkent zich niet in deze zorgen van de RvT. De toekomst van het pensioenfonds heeft onverminderd een hoge prioriteit voor het Bestuur. In 2019 zijn in de werkgroep Toekomst meerdere bijeenkomsten met sociale partners geweest. De AWWN is aangetrokken om de oriëntatie op de toekomst te begeleiden. In dat kader zijn met alle sociale partners afzonderlijk verkennende gesprekken gevoerd. Deze gesprekken zijn goed verlopen. Het Bestuur zal de RvT van tijdige en relevante informatie blijven voorzien. Bij het verder uitkristalliseren van een toekomststrategie is het Bestuur afhankelijk van externe factoren, zoals de nadere uitwerking van het pensioenakkoord die voor de zomer wordt verwacht. Het Bestuur hoopt de plenaire gesprekken met sociale partners binnenkort te hervatten. Het voeren van verkennende gesprekken met potentiële partners zal in een volgende fase plaatsvinden.

Communicatie op de website

De RvT is van mening dat de communicatie op de website over de (mogelijke) gevolgen voor deelnemers van de verslechtering van de financiële positie van het fonds zowel op korte als op lange termijn meer aandacht verdient. In algemene zin wijst het bestuur deelnemers en werkgevers voortdurend op de dreiging van een korting in het komende jaar. Zodra er zicht is op de feitelijke omvang van de korting, zal hier specifiek over worden gecommuniceerd. De gevolgen voor individuele deelnemers zullen dan ook inzichtelijk worden gemaakt.

Tot slot

Het Bestuur bedankt de RvT voor de uitgesproken waardering. Door mede als sparringpartner te fungeren voor het Bestuur, draagt de RvT bij aan het verder aanscherpen van de gedachtevorming bij het Bestuur. Dit draagt mede bij tot verdere verhoging van de kwaliteit van besluitvorming, waarvoor het Bestuur de RvT erkentelijk is.

16. Verslag Verantwoordingsorgaan over het jaar 2019

1. Inleiding

Het Verantwoordingsorgaan (VO) van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf spreekt in dit verslag haar oordeel uit over het functioneren van het bestuur in 2019.

2. Taken, bevoegdheden en adviesrechten

Het VO kent twee hoofdtaken, namelijk een adviestaak en het uitspreken van een oordeel over het handelen van het bestuur. De adviestaak omvat:

- a. Het beleid inzake beloningen;
- b. De vorm en inrichting van het interne toezicht;
- c. Het functieprofiel voor leden van Raad van Toezicht;
- d. Het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- e. Het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- f. Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het pensioenfonds of de overname van verplichtingen door het pensioenfonds;
- g. Liquidatie, fusie en splitsing van het pensioenfonds;
- h. Het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- i. Het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm; en
- j. De samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Tevens spreekt het VO jaarlijks een oordeel uit over het handelen van het bestuur, het door het bestuur gevoerde beleid en beleidskeuzes voor de toekomst. Het door het bestuur te voeren beleid is ingekaderd door de grenzen die worden bepaald door de wet- en regelgeving, het financieel toetsingskader en de tussen sociale partners afgesproken pensioenovereenkomst. Het VO richt zich in zijn oordeel louter op het door het bestuur gevoerde beleid of vastgestelde beleidsvoornemens en de belangenafwegingen die hierover binnen het bestuur (moeten) plaats vinden.

3. Samenstelling VO

Het VO bestond in 2019 uit 6 leden, waarvan twee namens de werkgevers, twee namens de actieve deelnemers en twee namens de pensioengerechtigden. In 2019 heeft het VO afscheid genomen van de heer Hawinkels. Het is helaas in 2019 niet gelukt de ontstane vacature in te vullen waardoor er ultimo 2019 een vacature is als lid namens de actieve deelnemers. Het VO dankt de heer Hawinkels voor zijn bijdrage aan het VO in de afgelopen jaren.

4. Activiteiten

Het VO heeft in 2019 tien maal vergaderd waarvan driemaal met (een delegatie) van het bestuur en driemaal met de Raad van Toezicht. In 2019 heeft het VO adviezen uitgebracht over de volgende onderwerpen:

- Het communicatiebeleidsplan 2019-2021;
- De samenstelling van de premie (componenten) 2020;
- De wijziging van de beloning voor de leden van de Raad van Toezicht in het beloningsbeleid;
- De keuze uniforme rekenmethodiek (URM);
- Het beloningsbeleid voor de sleutelhouderfuncties;
- De automatische waardeoverdracht kleine pensioenen.

5. Functioneren (deskundigheid en studiedagen)

In 2019 hebben de leden van het VO de gelegenheid gekregen om op onderdelen hun deskundigheid op peil te brengen of te houden. Zo hebben het VO, het bestuur en de Raad van Toezicht gezamenlijk één studiedag bijgewoond. Daarnaast hebben de leden van het VO in 2019 een gezamenlijke studiedag gevolgd die gericht was op het algemeen functioneren van een VO.

6. Oordeel VO

Het VO oordeelt positief over het beleid en uitvoering door het bestuur over 2019. Het bestuur heeft de belangen van de verschillende geledingen binnen het fonds op evenwichtige wijze gewogen bij de besluitvorming. Het VO ervaart de samenwerking met het bestuur, alsmede met de Raad van Toezicht als constructief en prettig.

Het belangrijkste aandachtspunt vanuit het VO komt voort uit de huidige slechte financiële positie van ons fonds. Op het moment van schrijven van dit verslag bevinden we ons in de Covid-19 crisis, waardoor de financiële positie van ons fonds verder is verslechterd. De noodzaak om tot korten over te gaan lijkt onontkoombaar. Het VO adviseert veel aandacht te besteden aan de communicatie richting de werkgevers en de deelnemers over de mogelijke gevolgen van de kortingsmaatregelen en hier tijdig mee te starten.

7. Bevindingen

Onderstaand geeft het VO haar bevindingen over het verslagjaar 2019. Het VO heeft haar bevindingen en oordeel mede gebaseerd op het verslag van de Raad van Toezicht en het daarop volgend gesprek met de Raad van Toezicht.

Terugblik verslag 2018

Het VO heeft geconstateerd dat de aanbevelingen en aandachtspunten genoemd in het VO-verslag 2018 door het bestuur actief zijn opgepakt. Op een aantal onderwerpen wordt in dit verslag, over het jaar 2019, teruggekomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Op het moment van schrijven bevinden we ons midden in de Covid-19 crisis. De ontwikkeling op de financiële markten leidt tot een verdere verslechtering van de financiële positie van het fonds. Het VO stelt vast dat het bestuur adequaat op de Covid-19 crisis reageert en dat mede door het installeren van een crisisteam wekelijks de actuele stand van zaken actief wordt gemonitord. Het VO is positief gestemd over deze aanpak.

Toekomst van het fonds

Een belangrijke belemmering om toekomstgesprekken te voeren was de discussie rond de verplichtstelling in relatie tot het BPF-schilders. Eind 2019 is er overeenstemming bereikt en is het akkoord voorgelegd aan het Ministerie van Sociale Zaken.

Onverkort is de mening van het VO dat schaalvergroting door fusie en/of samenwerking met andere fondsen de continuïteit van ons fonds - en de daarmee samenhangende pensioenafspraken richting de deelnemers - het beste gewaarborgd is.

Het VO adviseert dan ook in 2020 meer aandacht te besteden aan de werkgroep "Toekomst", waarbij het VO tevens adviseert de leden van de Raad van Toezicht hierbij te betrekken.

Transitie pensioenadministratie

Per januari 2019 heeft de transitie van de pensioenadministratie binnen AZL naar het platform Lifetime plaatsgevonden. In de loop van 2019 bleek dat Lifetime niet meer door AZL ondersteund zou gaan worden, met als gevolg dat het bestuur gedwongen werd terug te vallen op het vorige systeem Compass.

Het VO stelt vast dat het bestuur de consequentie van het negatieve AZL-besluit adequaat heeft gemanaged. Veel tijd en kosten heeft het bestuur besteed aan deze dubbele transitie. Voor wat betreft de kosten kan worden gesteld dat het fonds, door de inzet van het bestuur, daarvoor voldoende in is gecompenseerd.

Het VO is in afwachting van een definitief evaluatierapport voor wat betreft de transitie terug naar Compass. Het VO acht het van groot belang dat extra aandacht wordt besteed aan de controle op de datakwaliteit, als gevolg van de uitgevoerde dubbele transitie.

Communicatie

De kwaliteit van de informatie voor zowel werkgevers als werknemers op de website is de laatste jaren sterk verbeterd. Dat geldt tevens voor wat betreft de informatievoorziening door het versturen van nieuwsbrieven.

Het VO adviseert tijdig aan te vangen met de communicatie richting werkgevers en de deelnemers over de gevolgen van mogelijke kortingsmaatregelen (zie ook punt 6 van dit verslag). Daarbij aanvullend het advies om de informatie op deelnemer-niveau te verstrekken, waarin de financiële consequentie van de mogelijke kortingsmaatregelen helder wordt weergegeven.

Financieel beleid

Het VO heeft kennis genomen van de succesvolle transitie van het vermogensbeheer naar NNIP als fiduciaire vermogensbeheerder en de overgang van de custodian relatie.

Het VO constateert dat het bestuur in haar besluitvorming consequent de noodzaak van kostenbeheersing meeneemt in de gesprekken met de uitbestedingspartijen. Dat heeft er mede toe geleid dat de uitvoeringskosten per deelnemer in 2019 ten opzichte van 2018 fors zijn gedaald.

Als gevolg van de huidige Covid-19 crisis adviseert het VO om extra aandacht te besteden aan het debiteurenbeleid. Het VO heeft geconstateerd dat de kwaliteit van de debiteurenrapportage vanuit AZL de gewenste vorm heeft aangenomen. Tevens zijn de mutaties van het tijdelijk portal uit 2019 in de pensioenadministratie definitief verwerkt waardoor de premienota's nu gebaseerd zijn op de actuele gegevens en niet gebaseerd op basis van voorschotten.

Het debiteurenbeleid richt zich niet alleen op de liquiditeitspositie van het fonds maar is er ook op gericht om eventuele financiële problemen bij werkgevers, o.a. als gevolg van de Covid-19 crisis, tijdig te signaleren en daarop snel te kunnen anticiperen.

Governance

Het VO realiseert zich dat deskundige pensioenbestuurders voor kleinere fondsen niet gemakkelijk te vinden zijn. Het hebben van een volwaardig en deskundig bestuur is voor de continuïteit van ons fonds, en de vele uitdagingen waar ons fonds voor staat, van evident belang.

Het VO onderschrijft dan ook het advies van de Raad van Toezicht om aandacht te geven aan een opvolgingsplan en een hoge mate van bewustzijn, ook bij voordragende organisaties, inzake toekomstige vacatures.

Tenslotte

Het VO spreekt haar waardering uit voor de inzet van het bestuur zowel in 2019, alsmede in de huidige hectische Covid-19 crisisperiode.

Amsterdam, 20 mei 2020

VO BPFV

17. Reactie Bestuur op verslag van het Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur heeft met belangstelling kennis genomen van het verslag van het Verantwoordingsorgaan (VO) over 2019 en bedankt het VO voor de daarin uitgesproken waardering.

Algemeen

Het Bestuur is van mening dat het VO haar taak gedurende 2019 constructief en met veel betrokkenheid heeft verricht.

In 2019 is afscheid genomen van de heer Hawinkels als lid namens de deelnemers. Het Bestuur dankt de heer Hawinkels voor zijn grote inzet in deze rol. In 2020 hebben wij de heer Hawinkels opnieuw mogen verwelkomen, ditmaal als lid namens de pensioengerechtigden. Het Bestuur ziet uit naar de hernieuwde samenwerking. Het is spijtig dat het nog niet gelukt is de vacature namens de deelnemers te vervullen.

Het VO heeft haar bevindingen in het verslag mede gebaseerd op het verslag van de Raad van Toezicht en het daarop volgend gesprek met de Raad van Toezicht. Het Bestuur neemt de bevindingen en uitgebrachte adviezen ter harte. Op enkele bevindingen gaat het Bestuur hierna nader in.

Toekomst van het fonds

Het Bestuur deelt de mening van het VO dat schaalvergroting door fusie en/of samenwerking met andere pensioenfondsen bijdraagt aan de continuïteit van BPFV. Door de AWWN te betrekken bij de werkgroep Toekomst wordt de toekomstverkenning gestructureerd aangepakt. Het Bestuur hoopt de plenaire gesprekken met sociale partners spoedig te kunnen hervatten. Het Bestuur zal zowel de RvT als het VO actief betrekken bij de ontwikkelingen betreffende de toekomstverkenning.

Datakwaliteit na transitie

Het VO geeft aan het van groot belang te vinden dat extra aandacht wordt besteedt aan de controle op de datakwaliteit. Dit in verband met de dubbele transitie die in 2019 heeft plaatsgevonden. Het Bestuur deelt deze mening van het VO. Reden waarom zij aansluitend aan het besluit tot terugverhuizen van de pensioenadministratie naar AZL Heerlen, een externe partij, Datatrust, opdracht heeft gegeven onafhankelijk onderzoek te doen naar de datakwaliteit van de pensioenadministratie van BPFV zoals die na de roll-back is ondergebracht bij AZL Heerlen.

Communicatie inzake kortingen

Het VO adviseert tijdig aan te vangen met de communicatie richting werkgevers en deelnemers over de gevolgen van mogelijke kortingsmaatregelen. Ook adviseert het VO om op deelnemer-niveau inzichtelijk te maken wat de financiële consequenties zijn van de mogelijke kortingsmaatregelen. In algemene zin wijst het Bestuur deelnemers en werkgevers voortdurend op de dreiging van een korting in het komende jaar. Zodra er zicht is op de feitelijke omvang van de korting, zal hier specifiekere over worden gecommuniceerd. De gevolgen voor individuele deelnemers zullen dan ook inzichtelijk worden gemaakt. De Communicatiecommissie van BPFV werkt het communicatieplan rondom een korting nader uit. Het VO wordt in de gelegenheid gesteld daarover advies uit te brengen.

Financieel beleid

Debiteurenbeleid heeft de voortdurende aandacht van het Bestuur. In het kader van de corona-crisis is deze aandacht mede toegespitst op het bewaken dat de werkgevers die om uitstel van premiebetaling hebben verzocht, na de uitstelperiode alsnog de verschuldigde premies voldoen.

Vastgesteld te IJsselstein, 29 juni 2020.

Het Bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas,
de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf

De heer M.A.J Meijer

Mevrouw J.G.E. van Leeuwen

De heer E.E. van de Lustgraaf

De heer H. Roeten

Mevrouw L.I. Kleijer-Blok

De heer J.A.J.M. Borm

De heer H.B.J. Oude Luttikhuis

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo van baten en lasten; in duizenden euro)

Activa	2019	2018
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
– Aandelen	282.722	197.234
– Vastrentende waarden	723.902	569.964
– Derivaten	0	2.147
– Overige beleggingen	11	0
	1.006.635	769.345
Beleggingen voor risico deelnemers [2]	77	75
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [3]	2.554	2.168
Vorderingen en overlopende activa [4]	5.926	47.752
Liquide middelen [5]	1.452	14.825
	1.016.644	834.165

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2019	2018
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [6]	-42.074	-44.490
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [7]	1.051.546	869.263
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [8]	2.651	2.250
Voorziening toekomstige arbeidsongeschikten [9]	2.233	2.039
	1.056.430	873.552
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [10]	77	75
Kortlopende schulden [11]	2.211	5.028
	1.016.644	834.165

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2019	2018
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfond		
Directe beleggingsopbrengsten [12]	4.130	6.646
Indirecte beleggingsopbrengsten [13]	162.060	-4.463
Kosten van vermogensbeheer [14]	25	-2.414
	166.215	-231
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [15]	32.658	32.725
Premies voor risico deelnemers [16]	3	5
Saldo van overdrachten van rechten [17]	9	0
Pensioenuitkeringen [18]	-11.462	-11.519
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfond		
[19]		
Toevoeging pensioenopbouw	-26.439	-24.532
Toevoeging indexering en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	2.094	2.178
Onttrekking voor uitkeringen	11.326	11.469
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	430	436
Wijziging marktrente	-171.270	-44.591
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	0	0
Overige mutaties	-1.666	-3.505
Wijziging grondslagen	3.242	6.118
	-182.283	-52.427

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2019	2018
Mutatie overige technische voorzieningen		
Voorziening toekomstige arbeidsongeschikten [20]	-194	-86
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [21]	-2	-5
Herverzekering [22]	-723	-798
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [23]	-1.747	-2.434
Overige baten en lasten [24]	-58	21
Saldo van baten en lasten	2.416	-34.749
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	2.416	-34.749

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2019	2018
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen van werkgevers en werknemers	34.072	32.469
Wegens overgenomen pensioenverplichtingen	9	0
Uitkering uit herverzekering	184	160
Overige mutaties	6	20
	34.271	32.649
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen, loonheffing, sociale premies en andere inhoudingen	-11.501	-11.625
Premies herverzekering	-917	-928
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.243	-2.218
Overige mutaties	-59	0
	-13.720	-14.771
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	6.386	7.212
Verkopen en aflossingen beleggingen	1.270.121	675.420
	1.276.507	682.632
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-1.309.858	-701.797
Kosten van vermogensbeheer	-573	-2.723
	-1.310.431	-704.520
Mutatie geldmiddelen	-13.373	-4.010
Saldo geldmiddelen 1 januari	14.825	18.835
Saldo geldmiddelen 31 december	1.452	14.825

Inleiding

Bpf Vlakglas, statutair gevestigd te Heerlen, heeft ten doel het verlenen van pensioenen aan de werknemers, in dienstbetrekking werkzaam zijnde of geweest zijnde bij de aangesloten ondernemingen, alsmede na het overlijden van die werknemers uitkeringen te verstrekken aan hun weduwen, weduwnaars, partners en wezen, op de wijze als nader omschreven in het pensioenreglement. De stichting tracht dit doel te bereiken door de vorming, de instandhouding en het beheer van een fonds, eventueel door het sluiten van overeenkomsten van verzekering met één (of meer) door het Bestuur aan te wijzen verzekeraars.

Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in duizenden euro's. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Alle activa en passiva worden gewaardeerd op reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

De gehanteerde grondslagen van waarderings- en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar met uitzondering van voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. De wijziging is toegelicht in de paragraaf "Schattingswijziging 2019".

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Schattingswijziging 2019

Partnerfrequentie

In 2019 heeft BPFV besloten om het onderliggend systeem van de partnerfrequentie, waarbij het partnerpensioen is gebaseerd op een onbepaald partnersysteem met een gehuwdheidsfrequentie op basis van het CBS uit 2019 met een frequentie van 100% op pensioenleeftijd, te herijken. Daarna wordt het bepaald partnersysteem gehanteerd. Deze wijziging is in 2019 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2019 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met € 3.242 als gevolg van deze schattingswijziging. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2019 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Schattingswijzigingen 2018

Prognosetafel

In 2018 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2018, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2018 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2018 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met € 10.255 als gevolg van deze schattingswijziging. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2018 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Ervaringssterfte

Ook heeft het fonds ultimo 2018 besloten om over te gaan op een andere ervaringssterfte. Dit is in 2018 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2018 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verhoogd met 4.137 als gevolg van deze schattingswijziging. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening is in 2018 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Aandelen

Aandelen en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde is de beursnotering per balansdatum. De waardebepaling van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen geschied op basis van de geschatte toekomstige nettokasstromen.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen per balansdatum. De waardebepaling van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen geschied op basis van de geschatte toekomstige nettokasstromen.

Derivaten

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen marktwaarde. De marktwaarde komt tot stand door middel van netto contacte waardeberekening. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. De reële waarde van financiële instrumenten benadert de boekwaarde.

Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties conform RJ610.208. Conform RJ610.208 mogen overige vorderingen en schulden inzake vastgoedbeleggingen, aandelen en vastrentende waarden betreffende te vorderen respectievelijk te betalen posities of tijdelijke banksaldi in verband met beleggingstransacties onder de beleggingsrubrieken vastgoedbeleggingen, aandelen en vastrentende waarden worden geclassificeerd indien deze door het pensioenfonds niet kunnen worden aangewend voor andere doelen dan beleggingstransacties.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas, banktegoeden en deposito's die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel met een looptijd korter dan twaalf maanden. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Algemene reserve

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het bedrijfstakpensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van de vaststelling.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het bedrijfstakpensioenfonds wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen.

Bij de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Jaarlijks wordt door het Bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Sterfte

Het gehanteerde overlevingskansstelsel is gebaseerd op de landelijke door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG 2018. Deze tafel wordt toegepast met de fondsspecifieke ervaringssterfte, afgeleid met behulp van het Willis Towers Watson ervaringssterfmodel 2018.

Rente

De voorziening pensioenverplichtingen wordt berekend volgens het FTK, waarbij de marktwaarde bepaald wordt door gebruik te maken van de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo boekjaar.

Partnerfrequentie

Met ingang van boekjaar 2019 is het partnerpensioen is gebaseerd op een onbepaald partnersysteem met een gehuwdheidsfrequentie op basis van het CBS uit 2019 met een frequentie van 100% op pensioenleeftijd. Daarna wordt het bepaald partnersysteem gehanteerd.

Tot en met boekjaar 2018 was het nabestaandenpensioen gebaseerd op een onbepaald partnersysteem met een partnerfrequentie op basis van de 2009 cijfers van het Verbond van Verzekeraars, waarbij de frequentie op 1 is gesteld op de pensioenleeftijd (67 jaar) in verband met de mogelijkheid tot uitruil. Vanaf pensionering werd uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat. Voor de impact van deze wijziging verwijzen wij naar paragraaf "Schattingswijziging 2019".

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is gesteld op drie jaar (vrouw jonger).

Wezenpensioen

De opslag op de voorziening partnerpensioen voor niet-gepensioneerden voor latent wezenpensioen bedraagt 0,5%.

Vaststelling leeftijd

Voor de vaststelling van de leeftijden wordt aangenomen dat iedere (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geboren op de eerste van zijn of haar geboortemaand.

Uitkeringen

Aangenomen wordt dat de pensioenuitkeringen continu (zullen) plaatsvinden. In de praktijk wordt in maandelijkse termijnen achteraf uitgekeerd.

Kosten

In de voorziening is rekening gehouden met een opslag van 3,8% voor toekomstige uitkerings- en administratiekosten.

Revalideringskansen

Bij de vaststelling van de voorziening voor de verleende premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid wordt geen rekening gehouden met leeftijdsafhankelijke kansen op revalidering.

Actuariële gelijkwaardigheid herschikken

De pensioenregeling biedt diverse mogelijkheden om te schuiven met de opgebouwde pensioen-aanspraken. Zo is het mogelijk ouderdomspensioen te vervroegen of uit te stellen en kan ouderdomspensioen worden omgezet in partnerpensioen. Deze omzetting van pensioenen geschiedt op basis van actuariële gelijkwaardigheid en sekse-neutrale factoren. Daarbij wordt uitgegaan van de actuariële grondslagen die worden gebruikt bij de vaststelling van de voorziening van het fonds, rekening houdend met de voorziening voor excassokosten en met de zekerheidsmarge voor eventuele toename van de levensverwachting.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De pensioenregeling van het pensioenfonds kent een tijdelijk nabestaandenpensioen, welke vanaf 1 januari 2016 verzekerd is bij elipsLife. Aan de activa-zijde van de balans is een vordering op de verzekeraar (elipsLife) opgenomen, gelijk aan de contante waarde van de ingegane en de premievrijgestelde TNP-uitkeringen. Deze contante waarde is berekend op basis van dezelfde grondslagen als de TV (fondsgrondslagen), welke aan de passiva-zijde van de balans is opgenomen. Echter, exclusief een opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.

Voorziening voor latente arbeidsongeschikten

De voorziening voor latente arbeidsongeschikten (voorziening voor zieke deelnemers) wordt gevormd voor op de balansdatum zieke deelnemers die nog niet arbeidsongeschikt zijn. De hoogte hiervan is gelijk aan de som van de risicopremie voor premievrijstelling in het boekjaar en de risicopremie voor premievrijstelling in het boekjaar daaraan voorafgaand. Beide zijn gebaseerd op de gedempte kostendeekkende premie op basis van het premiebeleid van het pensioenfonds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor gemoedsbezwaarden

De voorziening voor gemoedsbezwaarden is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen voor rekening en risico deelnemers. Dit betreft één gemoedsbezwaarde.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden en overlopende passiva worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Premiebijdragen voor risico deelnemers

De (spaar)bijdragen van werkgevers en werknemers worden verantwoord in het jaar waarin deze in rekening zijn gebracht.

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen en dergelijke.

Beleggingsresultaten voor risico deelnemer

Onder het hoofd beleggingsopbrengsten voor risico deelnemer zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen rentebaten van de spaarrekeningen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw

Dit betreft de toevoeging aan de technische voorziening als gevolg van de reglementaire pensioenopbouw gedurende het boekjaar. De pensioenopbouw wordt gewaardeerd op marktwaarde en actuariële grondslagen van het pensioenfonds primo boekjaar.

Toeslagverlening

Jaarlijks worden de pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, indien de financiële middelen van het pensioenfonds dit toelaten, verhoogd. Deze voorwaardelijke verhoging wordt per 1 januari toegekend.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging is als volgt bepaald: Hiervoor wordt de 1-jaarsrente uit de rentetermijnstructuur ultimo vorig boekjaar gehanteerd. De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Dit betreft de vrijval in de technische voorziening als gevolg van uitkeringen gedurende het boekjaar. Omdat in de technische voorziening een opslag voor excassokosten is opgenomen, valt er als gevolg van de uitkeringen tevens een bedrag vrij ter dekking van de uitvoeringskosten van het pensioenfonds.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de technische voorziening vastgesteld op basis van de dan geldende marktrente (op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur). Als gevolg van wijziging van de marktrente ten opzichte van ultimo het voorgaande boekjaar neemt de technische voorziening jaarlijks toe dan wel af.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichting. Het effect van herziening van deze grondslagen wordt verantwoord onder het hoofd wijziging actuariële uitgangspunten.

Overige wijzigingen

De berekeningen van de technische voorzieningen en de jaarlijkse koopsom voor de pensioeninkoop zijn gebaseerd op aannames. Het verschil tussen werkelijkheid en veronderstelling leidt tot een actuariële resultaat dat wordt verantwoord onder het hoofd overige wijzigingen.

Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

Saldo overdracht van rechten

De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van beleggingen (o.a. aankopen en verkopen beleggingen, ontvangen directe beleggingsopbrengsten en betaalde vermogensbeheerkosten) zijn opgenomen onder de kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van pensioenen (o.a. ontvangen premies, betaalde pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten) zijn opgenomen onder de kasstroom van pensioenactiviteiten.

Continuïteit

Het bestuur schat in dat het pensioenfonds de middelen heeft om het pensioenfonds in de nabije toekomst voort te zetten. Het bestuur is niet op de hoogte van materiële onzekerheden die aanleiding zouden kunnen geven tot twijfel over de continuïteit van het pensioenfonds. De jaarrekening is daarom gebaseerd op de aanname dat het pensioenfonds haar activiteiten zal voortzetten.

Implicaties van COVID-19 op het pensioenfonds

Hoewel de onzekerheden in verband met de COVID-19-uitbraak groot zijn en het momenteel niet mogelijk is om toekomstige effecten te schatten, zijn wij van mening dat er op basis van de huidige inzichten geen materiële onzekerheid bestaat met betrekking tot continuïteit en daarom de veronderstelling van continuïteit gebruikt bij het opstellen van de jaarrekening nog steeds passend is.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Categorie	Stand ultimo 2018	Aankopen/Verstrekkingen	Verkopen/uitlotingen/(af)lossingen	Gerealiseerde koersverschillen	Niet-gerealiseerde koersverschillen	Stand ultimo 2019
Zakelijke waarden						
Aandelen	197.234	305.493	-269.996	12.138	37.853	282.722
Vastrentende waarden						
Vastrentende beleggingsfondsen	253.364	806.007	-406.689	20.206	45.519	718.407
Obligaties	161.881	791.001	-998.045	45.163	0	0
Floating rate notes	102.158	443	-102.339	-262	0	0
Inflation linked bonds	28.013	0	-28.147	134	0	0
Asset back securities	24.548	0	-24.606	58	0	0
Hypotheekfondsen	0	5.489	0	0	6	5.495
	569.964	1.602.940	-1.559.826	65.299	45.525	723.902
Derivaten						
Valutatermijntransacties	1.784	0	-2.854	1.070	0	0
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen	0	33.936	-33.897	-28	0	11
Totaal belegd vermogen	768.982	1.908.433	-1.832.676	78.479	83.378	1.006.635
Bij: Herrubricering stand negatieve valutatermijntransacties onder de kortlopende schulden	363					0
Belegd vermogen activa zijde	769.345					1.006.635

Er wordt niet rechtstreeks belegd in premiebijdragende ondernemingen. Verder vindt er geen uitleen van effecten plaats.

Categorie	Stand	Vorderingen en schulden		Toepassing	Stand
	ultimo	Liquide	m.b.t.		
	2019	middelen	beleggings- transacties	through	through
Indirect vastgoed	0	0	0	8.555	8.555
Zakelijke waarden	282.722	0	0	-11.398	271.324
Vastrentende waarden	723.902	0	0	10.317	734.219
Derivaten	0	0	0	-19.167	-19.167
Overige beleggingen	11	44	2.450	11.693	14.198
Totaal	1.006.635	44	2.450	0	1.009.129

Methodiek bepaling marktwaarde

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties. Onafhankelijke taxaties worden niet toegepast voor de waardering van het indirect onroerend goed.

Voor de belangrijkste uitgangspunten bij de waardering van het indirect vastgoed wordt verwezen naar de grondslagen van waardering en resultaatbepaling en de toelichting op de balans bij de post vastgoed.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille en bij een gedeelte van de obligatieportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

Belegd vermogen per 31 december 2019 op basis van look through

Categorie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2019
Vastgoed					
Indirect vastgoed	8.555	0	0	0	8.555
Zakelijke waarden					
Aandelen	271.324	0	0	0	271.324
Vastrentende waarden					
Obligaties	728.840	0	5.379	0	734.219
Derivaten					
Valutatermijntransacties	0	-81	0	0	-81
Interest rate swaps	0	0	-19.086	0	-19.086
	0	-81	-19.086	0	-19.167
Overige beleggingen					
Liquiditeiten	14.198	0	0	0	14.198
Belegd vermogen	1.022.917	-81	-13.707	0	1.009.129

Belegd vermogen per 31 december 2018

Categorie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2018
Zakelijke waarden					
Aandelen	0	0	0	197.234	197.234
Vastrentende waarden					
Obligaties	569.964	0	0	0	569.964
Derivaten					
Valutatermijntransacties	0		1.784	0	1.784
Derivaten					
Valutaderivaten	0	0	363	0	363
Belegd vermogen passiva zijde	0	0	363	0	363
Totaal belegd vermogen activa zijde	569.964	0	2.147	197.234	769.345

	31 december 2019	31 december 2018
[2] Beleggingen voor risico deelnemers		
Dit betreffen bancaire tegoeden bij ING ten behoeve van gemoedsbezwaarden.		
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	75	70
Inleg en rendement	2	5
Stand per 31 december	77	75
[3] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	2.168	1.267
Mutatie	386	901
Stand per 31 december	2.554	2.168
[4] Vorderingen en overlopende activa		
Premies		
Dit betreft de nog te vorderen premies van de aangesloten ondernemingen.		
Voorziening voor oninbaarheid	3.487	4.033
	-254	-201
	3.233	3.832
Lopende intrest en dividend		
Hieronder is opgenomen de aan het boekjaar toe te rekenen intrest en dividend van:		
- Vastrentende waarden	0	2.080
- Liquide middelen	-1	-2
	-1	2.078

	31 december 2019	31 december 2018
Overige vorderingen en overlopende activa		
– Uitkeringen	0	8
– Nog af te wikkelen effectentransacties	2.450	68
– Collateral	0	41.766
– Verzekeringsmaatschappijen	24	0
– Overige	216	0
– Vooruitbetaalde kosten volgend boekjaar	4	0
	2.694	41.842
Alle vorderingen en liquide middelen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal vorderingen en overlopende activa	5.926	47.752
[5] Liquide middelen		
– Liquide middelen	1.408	7.273
– Liquide middelen inzake beleggingen	44	7.552
	1.452	14.825
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds en zijn onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar. BPFV heeft een kredietfaciliteit bij ING van € 750.000,- die ultimo boekjaar niet benut is.		
Totaal activa	1.016.644	834.165

Passiva	31 december 2019	31 december 2018
Stichtingskapitaal en reserves		
Stichtingskapitaal		
[6] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	-44.490	-9.741
Bij/af: uit bestemming saldo van baten en lasten	2.416	-34.749
Stand per 31 december	-42.074	-44.490
Solvabiliteit en dekkingsgraad		
Aanwezige solvabiliteit	-42.074	-44.490
Minimaal vereist eigen vermogen	44.843	37.543
Vereist eigen vermogen	134.913	116.015
Aanwezige dekkingsgraad	96,0%	94,9%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,3%
Vereiste dekkingsgraad	112,8%	113,3%
Beleidsdekkingsgraad	94,8%	98,3%
<p>De aanwezige dekkingsgraad is als volgt berekend: $(1 + (\text{aanwezige solvabiliteit} / \text{technische voorziening})) \times 100\%$.</p> <p>De vereiste dekkingsgraad is als volgt berekend: $100\% + (\text{vereist eigen vermogen} / \text{technische voorziening})$.</p> <p>Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor de samenstelling van de beleggingen uitgegaan van de strategische / feitelijke assetmix in de evenwichtssituatie. Onder het nFTK wordt gewerkt met een beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het twaalfmaandsgemiddelde van de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad zorgt ervoor dat minder op dagkoersen gestuurd hoeft te worden. Daarnaast gelden strengere regels voor het verlenen van toeslagen. Het gedeeltelijk verlenen van toeslag is toegestaan bij een beleidsdekkingsgraad van 110% of hoger. Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 125,3% kunnen toeslagen volledig worden verleend. Daarnaast wordt een vereiste dekkingsgraad gehanteerd om vast te stellen of het fonds in een tekortsituatie zit. Eventuele noodzakelijke kortingen mogen over een langere periode worden uitgesmeerd (maximaal tien jaar).</p>		

Passiva	31 december 2019	31 december 2018
[8] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	2.250	1.315
Mutaties	401	935
	2.651	2.250
Totaal voorzieningen pensioenverplichtingen	1.054.197	871.513
Overige technische voorzieningen		
[9] Voorziening toekomstige arbeidsongeschikten		
Stand per 1 januari	2.039	1.953
Mutatie ten laste van de staat van baten en lasten	194	86
Stand per 31 december	2.233	2.039
[10] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Stand per 1 januari	75	70
Mutatie ten laste van de staat van baten en lasten	2	5
	77	75
[11] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
– Negatieve derivatenposities	0	363
– Overige schulden beleggingen	0	3.351
– Aangesloten werkgevers	856	44
– Loonheffing en sociale premies	224	251
– Te betalen BTW	0	41
– Overige schulden	1.006	92
– Vooruitontvangen bedragen volgend boekjaar (inkoopsom)	122	122
– Overlopende passiva	3	764
	2.211	5.028
Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
De reële waarde van de overige schulden benadert de boekwaarde.		
Totaal passiva	1.016.644	834.165

Gebeurtenissen na balansdatum

In het voorjaar van 2020 is de coronacrisis uitgebroken. BPFV heeft direct een crisisteam ingericht. Als gevolg van de crisis is er een bijzondere situatie ontstaan. De waarde van de beleggingen in zakelijke waarden is in vergelijking met 31 december 2019 fors gedaald, waardoor ook de dekkingsgraad is gedaald. Het crisisteam monitort de ontwikkelingen in de dekkingsgraad wekelijks. Per 31 mei 2020 bedraagt de dekkingsgraad 89,8%.

Daarnaast treft de coronacrisis ook werkgevers in met name de vlakglassector. Werkgevers die een beroep moeten doen op de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging te behoeve van Werkgelegenheid (NOW), kunnen zich melden bij BPFV en verzoeken om de betaling van de premies en/of de eindafrekening over 2019 met een maand uit te stellen. De overheidssteun betreft ook de betaling van pensioenpremies. Zodra werkgevers de bijdrage van de overheid hebben ontvangen, worden zij verzocht de premies alsnog te voldoen.

Vanwege het betalingsuitstel heeft BPFV haar liquiditeitspositie verhoogd. Zo wordt gewaarborgd dat het pensioenfonds voldoende middelen beschikbaar heeft om de uitkering van de pensioenen te kunnen verzorgen.

Het Bestuur van BPFV is er voor verantwoordelijk dat kritische processen zoals het verzorgen van uitkeringen en het innen van premies doorlopen. Om dat te kunnen garanderen hebben wij gecontroleerd en vastgesteld dat al onze uitbestedingsrelaties maatregelen hebben getroffen om de continuïteit van de dienstverlening aan BPFV te kunnen waarborgen.

De coronacrisis heeft dus op verschillende manieren impact op ons pensioenfonds. Op het moment van opmaken van de jaarrekening is er nog steeds veel onzeker en is het niet mogelijk de (financiële) impact van de crisis in 2020 op het pensioenfonds vast te stellen. Vast staat wel dat onze dekkingsgraad de laatste maanden is gedaald. Ondanks de impact van de coronacrisis is de jaarrekening nog steeds opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel.

De kans dat BPFV de pensioenen in 2021 moeten verlagen neemt hierdoor toe. Of we de pensioenen inderdaad moeten verlagen, hangt af van de dekkingsgraad op 31 december 2020. Voor actuele informatie wordt naar de website van het pensioenfonds verwezen.

Verder hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van BPFV geen bezoldiging ontvangen. Wel hebben ze voor het bijwonen van vergaderingen van het Bestuur en de beleggingscommissie in totaal een bedrag van € 336.000,- (2018: € 372.000,-) ontvangen aan vacatiegeld en reiskostenvergoeding.

Personeel

Gedurende het boekjaar 2019 had BPFV net zoals in 2018 geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2019	2018
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
[12] Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen	4.136	53
Vastrentende waarden	112	6.677
Derivaten	-85	0
Overige beleggingen	0	16
Rente m.b.t. aangesloten ondernemingen	14	43
Liquide middelen en deposito's	-48	-142
Rendement voor risico deelnemers	-1	0
Overige rente	2	-1
	4.130	6.646
[13] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Aandelen	12.138	63.606
Vastrentende waarden	65.299	-9.434
Derivaten	1.070	18.248
Overige beleggingen	-28	0
<i>Niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Aandelen	37.853	-77.691
Vastrentende waarden	45.525	3.995
Derivaten	0	-2.184
Valutaverschillen	203	-1.003
	162.060	-4.463

	2019	2018
[14] Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon effecten	524	-1.572
Bewaarloon	0	-59
Transactiekosten	-22	-25
Administratiekosten	-143	-90
BTW over vermogensbeheer	0	-223
Kosten beleggingsadviseur	-101	-164
Herallocatie vanuit uitvoeringskosten	-209	-281
Overig	-24	0
	25	-2.414
De kosten vermogensbeheer kunnen als volgt worden gespecificeerd:		
– Zakelijke waarden	0	-185
– Vastrentende waarden	0	-996
– Derivaten	-20	-101
– Overige niet toe te bedelen naar beleggingscategorie	45	-1.132
Totaal kosten vermogensbeheer	25¹⁾	-2.414
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	166.215	-231
[15] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Basisregelingen	32.658	32.728
Overgangsregeling VUT	0	-3
	32.658	32.725
De premiebijdragen van werkgever en werknemers voor de basisregelingen bedragen in totaal 32,0% (2018: 32,0%) van de pensioengrondslagsom.		
De kostendeekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
Kostendeekkende premie basisregeling	35.393	33.407
Gedempte kostendeekkende premie basisregeling	27.440	25.872
Feitelijke premie	32.658	32.728
De verschillen in premies worden veroorzaakt door de rekenmethodiek. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		

1) Als gevolg van de overgang naar een andere wijze van beleggen, zijn de kosten vermogensbeheer gedaald. De kosten worden met ingang van 2019 met name verdisconteerd in de koersen van de beleggingsfondsen.

	2019	2018
De kostendeekkende premie basisregeling is als volgt samensteld:		
Actuarieel benodigd	30.174	28.108
Opslag in stand houden vereist vermogen	3.902	3.300
Opslag voor uitvoeringskosten	1.317	1.999
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	35.393	33.407
De gedempte kostendeekkende premie basisregeling is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	23.154	21.387
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.969	2.486
Opslag voor uitvoeringskosten	1.317	1.999
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	27.440	25.872
De feitelijke premie basisregeling is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	23.154	21.387
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.969	2.486
Opslag voor uitvoeringskosten	1.317	2.280
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
Premiemarge	5.218	6.575
	32.658	32.728
[16] Premiebijdragen voor risico deelnemers		
Premie gemoedsbezwaarden	3	5
[17] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen kleine pensioenen	9	0
Overgedragen pensioenverplichtingen	0	0
	9	0

	2019	2018
[18] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-7.896	-7.629
Vroegpensioen	-186	-174
Partnerpensioen	-1.987	-2.023
Wezenpensioen	-67	-69
Invalideitpensioen	-170	-183
ANW en tijdelijk nabestaanden pensioen	-935	-604
Afkopen	-221	-837
	-11.462	-11.519
[19] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Toevoeging pensioenopbouw	-26.439	-24.532
Toevoeging indexering en overige toeslagen (korting)	0	0
Rentetoevoeging	2.094	2.178
Onttrekking voor uitkeringen	11.326	11.469
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	430	436
Wijziging marktrente	-171.270	-44.591
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	0	0
Overige mutaties	-1.666	-3.505
Wijziging grondslagen	3.242	6.118
	-182.283	-52.427
Totaal mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Mutatie overige technische voorzieningen		
[20] Voorziening toekomstige arbeidsongeschikten		
Mutatie voorziening	-194	-86
[21] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Mutatie voorziening voor gemoedsbezwaarden	-2	-5

	2019	2018
[22] Herverzekering		
Premies herverzekering	-902	-914
Opslag excassokosten	-15	-34
Uitkeringen (rentes) uit herverzekering	194	150
	-723	-798
[23] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-613	-1.435
Accountant (controle jaarrekening en DNB verslagstaten) ¹⁾	-56	-77
Accountant (fiscale adviesdiensten)	-20	-48
Certificerend actuaaris	-19	-18
Uitvoerend actuaaris	-26	-24
Adviserend actuaaris	-252	-176
Advieskosten	-474	-380
Bestuur	-336	-372
De Nederlandsche Bank	-55	-56
Aurotiteit Financiële Markten	-6	-5
Pensioenregister	-3	-2
Verantwoordingsorgaan	-26	-38
Contributie Pensioenfederatie	-16	-16
Vergaderkosten	-3	-2
UWV	-1	-4
Opleidingskosten	-5	-16
Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	-4	-4
Raad van Toezicht	-29	-29
Overige	-12	-13
Herallocatie naar kosten vermogensbeheer	209	281
	-1.747	-2.434
[24] Overige baten en lasten		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren en kostenverrekeningen	-59	-2
Diversen	1	23
	-58	21
Saldo van baten en lasten	2.416	-34.749

1) De kosten van de totale honoraria worden toegerekend aan het boekjaar waarop het onderzoek betrekking heeft.

	2019	2018
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingsopbrengsten en marktrente	-2.826	-42.603
Premies	1.251	2.644
Waardeoverdrachten	-1	0
Kosten	0	0
Uitkeringen	-127	-76
Kanssystemen	-344	-512
Vordering verzekeraar / TV herverzekerd	-15	-34
Incidentele mutaties voorziening	156	-34
Wijziging grondslagen	3.106	6.112
Wijziging pensioenregeling	1.274	-266
Andere oorzaken	-58	20
	2.416	-34.749

Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de resultaatbestemming.

Resultaatverdeling

Het Bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2019 als volgt te verdelen:

	2019
	x € 1.000
Algemene reserve	2.416
	2.416

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

De bedragen ultimo 2019 in deze risicoparagraaf zijn na toepassing van het look through principe.

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Er wordt geen rekening meer gehouden met eventuele additionele risico's. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2019 van 12,8% en 2018 van 13,3%.

	2019		2018	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	21.345		35.512	
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	95.768		79.376	
Valutarisico (S3)	17.935		18.313	
Grondstoffenrisico (S4)	0		0	
Kredietrisico (S5)	36.350		19.501	
Verzekeringstechnisch risico (S6)	34.557		28.726	
Concentratierisico (S8)	0		0	
Actiefbeheerrisico (S10)	0		0	
Diversificatie-effect	-71.042		-65.413	
Vereist eigen vermogen	134.913	12,8	116.015	13,3
Aanwezige dekkingsgraad		96,0		94,9
Beleidsdekkingsgraad		94,8		98,3
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,2		104,0
Vereiste dekkingsgraad		112,8		113,3

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2019 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2019 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 94,8%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2018 van 98,3%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 3,5%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 20,2 (2018: 19,2).

Duratie van de pensioenverplichtingen 24,0 (2018: 23,1).

Voor de vaststelling van het renterisico bij het vereist eigen vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille."

Derivaten

Met behulp van rentederivaten wordt het strategisch afdekkingspercentage vorm gegeven. Strategisch dekt het fonds volgens het beleggingsmandaat 70% (2018: 70%) van het renterisico van haar verplichtingen op UFR-basis af.

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en in indirect vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Verdeling onroerende zaken en zakelijke waarden</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	230.282	82,3	167.904	85,0
Opkomende markten (Emerging markets)	41.042	14,7	29.330	15,0
Beursgenoteerd vastgoed	8.555	3,1	0	0,0
	279.879	100,0	197.234	100,0

Derivaten

Het aandelen- en vastgoedrisico is niet afgedekt. Strategisch dekt het fonds haar aandelen- en vastgoedrisico ook niet af.

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl veel van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het valuta risico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. Het valutarisico is het totale negatieve effect op de waarde van alle beleggingen als gevolg van dit scenario.

Afdekking van het valutarisico vindt plaats via derivatencontracten.

Verdeling beleggingen naar valuta per 31 december 2019:

Valuta	Beleggingen exclusief		Totaal
	Derivaten	derivaten	
Australische dollar	-3.887	5.093	1.206
Canadese dollar	-6.129	8.134	2.005
Zwitserse franc	-5.054	6.747	1.693
Deense kroon	17	1.551	1.568
Euro	157.169	771.134	928.303
Britse ponden	-8.337	11.041	2.704
Hong Kong dollar	-2.032	13.164	11.132
Janpanse yen	-15.108	20.137	5.029
Noorse kroon	-398	534	136
Zweedse kroon	-1.658	2.228	570
Singapore dollar	-776	1.022	-6.734
Amerikaanse dollar	-113.433	156.410	42.977
Overige valuta	-374	11.934	18.540
Totaal	0	1.009.129	1.009.129

Verdeling beleggingen naar valuta per 31 december 2018:

Valuta	Derivaten	Aandelen	Totaal
Australische dollar	-3.147	4.030	883
Canadese dollar	-4.078	5.383	1.305
Zwitserse franc	-3.554	4.674	1.120
Deense kroon	-30.219	50.531	20.312
Euro	285.198	394.479	679.677
Britse ponden	-24.753	26.619	1.866
Hong Kong dollar	-1.498	9.535	8.037
Janpanse yen	-11.045	13.377	2.332
Noorse kroon	-313	405	92
Zweedse kroon	21.402	21.805	43.207
Singapore dollar	-590	751	161
Amerikaanse dollar	-182.803	208.459	25.656
Overige valuta	-42.816	27.150	-15.666
Totaal	1.784	767.198	768.982

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet direct in grondstoffen.

Kredietrisico

Voornamelijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan gemeten worden aan de hand van de creditspread. De gewogen gemiddelde credit spread van de rentegevoelige beleggingen van het fonds is 0,53%.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geassocieerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd. Beleggingen die geassocieerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	205.645	28,0	178.003	43,8
AA	24.100	3,3	164.664	30,1
A	355.763	48,5	141.476	16,2
BBB	144.702	19,7	70.397	9,8
Lager dan BBB	714	0,1	1.789	0,2
Geen rating	3.295	0,4	13.635	0,0
	734.219	100,0	569.964	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	11	0,0	196.345	34,4
Resterende looptijd > 1 jaar < 5 jaar	0	0,0	180.943	31,7
Resterende looptijd >= 5 jaar	734.208	100,0	192.676	33,8
	734.219	100,0	569.964	100,0

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Concentratierisico

Wanneer een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt, loopt het fonds concentratierisico. Ten behoeve van hun risicomanagement dient het fonds rekening te houden met concentratierisico, hetgeen kan resulteren in het aanhouden van een reserve in het eigen vermogen. In het standaardmodel is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor het concentratierisico gelijkgesteld aan 0%.

Verdeling beleggingen naar regio

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Regio:</i>				
Europa	706.419	70,0	466.148	60,8
Noord-Amerika	192.376	19,1	213.092	27,8
Midden- en Zuid-Amerika	0	0,0	6.689	0,9
Azië	16.002	1,6	27.836	3,6
Overig Pacific	22.240	2,2	30.989	4,0
Overig inclusief opkomende markten	72.092	7,1	22.444	2,9
	1.009.129	100,0	767.198	100,0

Verdeling beleggingen (exclusief derivaten) naar sector

	2019		2018	
	€	%	€	%
Basismaterialen	12.329	1,2	9.977	1,3
Communicatie	25.183	2,5	6.079	0,8
Cyclische consumentengoederen	0	0,0	23.610	3,1
Defensieve consumentengoederen	0	0,0	16.798	2,2
Duurzame consumentengoederen	30.602	3,0	0	0,0
Niet-duurzame consumentengoederen	19.485	1,9	0	0,0
Gezondheidszorg	31.185	3,1	21.463	2,8
Energie	13.913	1,4	11.662	1,5
Financiële dienstverlening	45.147	4,5	31.232	4,1
Nutsbedrijven	8.460	0,8	6.402	0,8
Industrie	22.336	2,2	18.474	2,4
Technologie	49.192	4,9	36.370	4,7
Diversen	4.260	0,4	10.253	1,3
Fondsen	0	0,0	5.955	0,8
Landen / staatsobligaties	182.067	18,0	132.353	17,3
Bedrijfsobligaties	279.739	27,7	408.557	53,3
Inflation linked bonds	0	0,0	28.013	3,7
Hypothecaire leningen	5.380	0,5	0	0,0
Vorderingen en liquiditeiten in DNR beleggingsfondsen	267.034	26,5	0	0,0
Overig	12.817	1,3	0	0,0
	1.009.129	100,0	767.198	100,0

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Vastgesteld te IJsselstein, 29 juni 2020.

Het Bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Groothandel in Vlakglas,
de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf

De heer M.A.J Meijer

Mevrouw J.G.E. van Leeuwen

De heer E.E. van de Lustgraaf

De heer H. Roeten

Mevrouw L.I. Kleijer-Blok

De heer J.A.J.M. Borm

De heer H.B.J. Oude Luttikhuis

Overige gegevens

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf te Heerlen is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2019.

Onafhankelijkheid

Als waarmedend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.951.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 263.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden) vanwege de financiële positie.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor 5 achtereenvolgende jaareinden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Coronacrisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amsterdam, 29 juni 2020

drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf

Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2019 en van het saldo van baten en lasten over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf te Heerlen gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de staat van baten en lasten over 2019; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Benadrukking van de onzekerheid in verband met de effecten van het coronavirus (Covid-19)

Wij wijzen op de toelichting in 'Gebeurtenissen na balansdatum' als onderdeel van de jaarrekening waarin het bestuur de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (Covid-19) op de stichting en op de omgeving waarin de stichting opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. In deze toelichting is ook beschreven dat er nog steeds onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten in te schatten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot de aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Voorwoord;
- Verslag van het Bestuur;
- Overige gegevens;
- Bijlage.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 29 juni 2020

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
drs. H.C.L. Scholtes MSc RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Groothandel in Vlakglas, de Groothandel in Verf, het Glasbewerkings- en het Glazeniersbedrijf

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlage

Begrippenlijst

Abtn

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het Bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. Ook wel bedrijfsplan genoemd. Hierin komen drie hoofdonderwerpen aan de orde: de wijze van vaststelling van de verplichtingen jegens de deelnemers, de beleggingsportefeuille en het intern risicobeheersingssysteem.

Accounting standaarden

Raamwerk van verslaggevingsregels voor het opstellen van een jaarrekening en jaarverslag. Met ingang van het verslagjaar 2005 moeten alle beursgenoteerde ondernemingen, banken en verzekeringsmaatschappijen hun geconsolideerde jaarrekening volledig inrichten op basis van International Accounting Standards (IAS), door de IAS Board omgedoopt in International Financial Reporting Standards (IFRS). Het doel van IFRS is om de transparantie en internationale vergelijkbaarheid van de externe financiële verslaggeving te verbeteren. Niet beursgenoteerde rechtspersonen hebben de keuze om of IFRS toe te passen, of de Nederlandse Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Actuariële grondslagen

Wanneer een contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen moet worden bepaald maakt de actuaris gebruik van actuariële grondslagen, zoals: de rekenrente; de kansstelsels: sterftekansen, arbeidsongeschiktheids- en revalideringskansen, frequenties van gehuwd zijn, soms ook toekomstige salarisontwikkeling of indexatiebeleid enz.; kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of uitbetalingskosten).

Actuaris

Actuarissen geven bij pensioenfondsen een verklaring af over de toereikendheid van de voorziening en de financiële positie van het pensioenfonds. Het controleren en vervolgens het afgeven van een verklaring wordt certificeren genoemd. Met ingang van 1 januari 2006 mogen in Nederland alleen actuarissen certificeren die ingeschreven staan in het Openbaar Register Certificerende Actuarissen. Adviserende actuarissen adviseren het Bestuur rondom actuariële vraagstukken (herstelplan, haalbaarheidstoets, jaarwerk).

ALM

Afkorting voor Asset Liability Management. Een ALM-studie betreft de analyse van het risicobeheer van de balans tussen activa en de passiva van een pensioenfonds, met een horizon van 15 jaar. Deze studie resulteert in de formulering van een strategisch beleggingsbeleid.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over zakelijke en vastrentende waarden.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Beurskoers

Marktprijs van een aandeel, obligatie of andere waardepapieren.

Contante waarde

De contante waarde op een bepaald moment van (een serie) betalingen in de toekomst, is het bedrag dat op dat moment aanwezig zou moeten zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, deze toekomstige betalingen te kunnen verrichten.

Converteerbare obligatie

Een obligatie die gedurende de looptijd kan worden omgewisseld (geconverteerd) in aandelen. Deze mogelijkheid is als een extraatje aan de obligatie meegegeven door de uitgever, teneinde de obligatie gemakkelijker te kunnen plaatsen.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is een percentage. Het geeft de verhouding aan tussen het kapitaal dat het pensioenfonds bezit en het kapitaal dat het pensioenfonds nodig heeft om nu en in de toekomst alle (opgebouwde) pensioenen te kunnen uitbetalen (= verplichtingen). Bij een dekkingsgraad van 104% heeft het pensioenfonds €1,04 in kas voor elke euro die het aan pensioen moet uitkeren.

De beleidsdekkingsgraad is een gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is uitgangspunt voor het Bestuur als het gaat om besluiten over verhogen (of verlagen) van de pensioenen.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere het naleven van de Pensioenwet door pensioenfondsen (en verzekeraars) bewaakt.

Derivaten

Financiële contracten waarvan de waarde afhankelijk is van een of meer onderliggende activa, referentieprijzen of indices. Voorbeelden van derivaten zijn opties, termijncontracten en rente- en valutaswaps.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan: huur-, dividend- en rente-opbrengsten van de beleggingen.

Duration

De gewogen gemiddelde looptijd van de kasstromen van een obligatie, waarbij weging geschiedt op basis van de contante waarde van iedere kasstroom. Duration is een graadmeter voor de rentegevoeligheid van een obligatie. In de regel: hoe langer de looptijd van een obligatie, hoe gevoeliger de koers van die obligatie voor renteveranderingen. Indien men een daling van de rente verwacht is het profijtelijk een obligatie met een zo lang mogelijke duration te kopen, aangezien de koers daarvan het meest zal oplopen.

Franchise

In veel pensioenregelingen is een bepaald drempelbedrag opgenomen waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt omdat de AOW geacht wordt hierover pensioen te verlenen. Dit bedrag is veelal afgeleid van de uitkeringen krachtens de AOW en wordt dan 'franchise' genoemd.

Index

Cijfer dat een gewogen gemiddelde uitdrukt en waaraan men kan zien hoe een grootheid (bijvoorbeeld de beurskoersen in Amsterdam) zich ontwikkeld heeft.

Indexatie/voorwaardelijke toeslagverlening

Het toekennen van toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers, de verhoging van de ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken, op voorwaardelijke basis, dat wil zeggen uitsluitend voor zover de middelen van het pensioenfonds dat naar het oordeel van het Bestuur toelaten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten vallen de gerealiseerde verkoopresultaten inclusief valutaresultaten en de niet-gerealiseerde herwaarderingsresultaten.

Intrinsieke waarde

De intrinsieke waarde per aandeel is de 'werkelijke' waarde van dat aandeel, afgeleid van de onderliggende beleggingen. De intrinsieke waarde wordt berekend door de waarde van de activa (bezittingen) te verminderen met de passiva (schulden) en het saldo te delen door het aantal uitstaande aandelen.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Middelloonregeling

Bij deze regeling wordt voor elk dienstjaar een percentage pensioen toegekend dat is gerelateerd aan de pensioengrondslagen van het desbetreffende dienstjaar. Het te bereiken pensioen is in deze regeling gerelateerd aan het gemiddelde, geïndexeerde loon gedurende de opbouwperiode.

Optie

Verhandelbaar recht om iets te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie) tegen een van tevoren vastgestelde prijs gedurende een van tevoren vastgestelde termijn.

Over-/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie aanhouden dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Vaak is dit het voor pensioen meetellende salaris minus de franchise.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad geeft aan in hoeverre de in enig jaar ontvangen pensioenpremie voldoende is om de nieuwe pensioenaanspraken te kunnen financieren. Bij een premiedekkingsgraad lager dan 100% is er een tekort en daalt het vermogen van het fonds bij inkoop nieuwe aanspraken.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdoms- en (vaak ook) nabestaandenpensioen. Een andere vorm van premievrije aanspraak is het bijzonder partnerpensioen dat de gewezen partner ontvangt bij scheiding/einde partnerschap.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde pensioenvermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden wordt uitgegaan.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat een verzekeringsmaatschappij of een pensioenfonds behaalt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Sterftetafels

Geven aan wat de levens- en sterftetekansen zijn van mannen en vrouwen in Nederland, afhankelijk van de bereikte leeftijd. Ze worden gebruikt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen door de actuaris.

Toeslag(verlening)

Een toeslag is een verhoging van een pensioen of van een aanspraak op pensioen, welke is gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven regeling (ook wel 'indexatie' genoemd).

Totaal rendement

Het totaal rendement van een belegging is samengesteld uit de koerswinst of het koersverlies (indirecte beleggingsopbrengsten) over de beschouwde periode, terwijl de directe beleggingsopbrengsten (dividend, rente, aflossingen, huur en dergelijke uitkeringen) meteen worden herbelegd en tijdsgewogen in het totaalrendement worden meegenomen. Het totaal rendement wordt uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen.

Vastrentende waarden

Hypotheke, leningen op schuldbekentenis en obligaties.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Zakelijke waarden

Aandelen, converteerbare obligaties en onroerend goed(fondsen).

Z-score

De Z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft de afwijking van het feitelijke beleggingsrendement ten opzichte van het door het pensioenfonds vastgestelde beleggingsrendement (het rendement dat op grond van de normportefeuille behaald kan worden ofwel het normrendement).